

Bütün ülkelerin proleterleri birleşin!
Karkerên hemû welatan yekbın!

İŞÇİNİN SESİ

Tek silah parti!
Tek yol devrim!
Yıl:12, Sayı:317, 24 Kasım 1986

Sınıf savaşı yeni bir ivme kazandı, hızla yükseliyor!

GELIYORUZ ZINCIRLERİ KIRA KIRA

Havalar çok sıcak, daha da ısınıyor. Anadolu kaynama noktasına yaklaşıyor. Sanırız, burjuvazi, bu kaynamayı önleme umuduyla, Ortadoğu'ya sermaye ve her türlü maldan sonra, şimdi de sıcak ihraç etmenin yollarını arıyor.

Sınıf savaşı yeni bir ivme kazandı, hızla yükseliyor. İşçi sınıfı yasakları paramparça etmeye kararlı, büyük bir militanlıkla öne atıldı. 12 Eylül'den bu yana ilk büyük grev başladı. 3 bin 150 işçi NETAŞ'da kavgadadır. Yaygın yemek boykotları, başka grevler de yapıldı. Sırada daha birçok grev var.

Şu sıralarda öğrenci hareketi de bir aşama atladı, ülke çapında, çok daha özverili ve militan bir kavgaya atıldı. Marks, Engels ve Lenin'in, "halkın düşünceleriyle görünmez ipliklerle bağlı" diye niteledikleri öğrenci hareketi sınıf savaşımının önemli bir barometresidir.

Açıktır ki barometrenin ibresi yukarı doğru fırladı. Buna karşılık burjuvazinin durumu kendisi açısından hiç de iç açıcı değildir.

Tekstil krizi denen ve oldukça büyükbaşları bile iflas ettiren olay, aynı zamanda, finans kapital için çok daha önemli bir alanda, bankacılıkta derin bir krizin yansımasıdır. Bankaların 3 trilyon lira batık borçları vardır. Bankacılıktaki kriz yakında bu sektörde de şiddetli sarsıntılara yol açacağa benziyor.

Siyasette de darboğazlar doludur. Eski siyasilerin yasaklarını artık bir an önce kaldırmak zorundalar. Ancak Evren ile Özal bu konuda top oynamaya başladılar. Özal topu Evren'e atmıştı. Bir süre önce Evren topu Meclis'e, daha doğrusu Özal'a attı. Böyle olunca yasakların kaldırılmamasının "gerekçesi" kalmadı ama kaldırılması iktidar partisini de sarsabileceğinden, şimdi onun çıkarlarına takıldı kaldı.

Öte yandan, sosyal demokrasi derin bir kriz içindedir ve bu krizin genel olarak burjuvazi için bazı "tehlikeli" sonuçları vardır. Toplumdaki sola kayışa karşı bir barikat, bir engel işlevi görmekle yükümlü sosyal demokrasi bu işlevi görememektedir. "Oynak merkez" anlayışıyla, esneyebileceğince sola kayıp bu boşluğu doldurmaya çalışan DYP de boşluğu doldurmamaktadır. Böylece sola kayış, sosyal demokrasinin soluna doğru yol almaktadır. Herhalde yakında legal sosyalistler ve resmiler barikat olarak daha çok öne itilecekler...

SHP'de küçük kurultay toplandı. "Soğuk" diye adlandırılan toplantı, partinin hiçbir sorununa çözüm getirmedi. Tam tersine kurultaydan sonra yeni başkaldırılar oldu. Hizipler parti içinde cirit atıyor. Anayasa'nın geçici 4. maddesinin değiştirilmesi önerisini bazı SHP'li milletvekilleri de imzalamadılar. DSP, SHP'den "adam kapmak" için pusuda bekliyor. Ama kendisi SHP gibi bir durumda değilse, nedeni örgütlenmeye gitmemesidir. Okullar olmayınca eğitim bakanlığı kolay olurmuş.

Sosyal demokrasinin krizine ilişkin daha çok veri sayılıp, çok şey söylenebilir. Ama biz iki noktayı belirtelim.

Birincisi, bazı solcular(?), sosyal demokrasi zayıflarsa sağ burjuva partiler güçlenir teraneleri ardında, sosyal demokrasinin krizinden büyük üzüntü(!) duyuyorlar. Türkiye'nin bugünkü ortamında bu terane, burjuva kuyrukçuluğunun bir kılıfından başka birşey değildir. Varsın sosyal demokrasi krizler içinde kıvransın. Bu yalnızca sevinilecek bir durumdur. Bilinç bulanıklığı yayan odaklardan birinin iflasını sergilemektedir. Bunun sonucunda olsa olsa gerçek sol, işçi solu güçlenir!

İkincisi, krizin nedenlerine ilişkindir. Geçenlerde eski solculardan Prof. Beşir Hamitoğulları, SHP'ye ilişkin olarak şöyle demiş: "Partideki bunalım, sadece kadro ve örgütlenme noksanlığına bağlanamaz. Sosyal demokratların Türkiye'ye uygun bir modelleri yok" (*Milliyet*, 8 Kasım 1986) "Sayın Profesör" kusura bakmasın ama, şöyle demek daha doğru olurdu: Sosyal demokrasi Türkiye'ye uyan bir model değildir.

Türkiye gibi ülkelerde, saatli bomba gibi sınıf çelişkilerinin tepesinde oturmaya çalışan sosyal demokrasi büyük bir açmazla karşı karşıyadır. Taban tutmak için en azından militan bir demokratik kavga vermesi gerekirken, bunu yaparsa kendi korktuğu toplumsal patlamayı kendi elleriyle ateşlemiş olur. Bu yüzden, tam tersine hepten pısırıklaşmakta, ne kokup ne bulaşmaktadır. Bu da o partiye ilk başta bazı beklentilerle giren emekçi üyelerin kısa sürede gözünü açmakta, onları partide tutma arayışı içinde sürekli hizipler türemekte, parti kaynamaya başlamaktdır.

Nitekim, Türkiye gibi bir ülkede, örneğin şunları söyleyen bir sosyal demokrat parti kriz içinde olmaz da ne olur:

— NATO toplantısında SHP'liler NATO üssünün Kanada'da değil Türkiye'de açılması için Yunan delegasyonu ile çekiştiler.

— SHP'liler, son geziden döndüğünde Özal'ı, bula bula Rum Patrikhanesi'nin tamirine izin verdiği için eleştirdiler.

Aferin doğrusu, sosyal demokratlar emekçiler için bu kadar önemli(!) konularda ne kadar da muazzam bir savaşım veriyorlar!

Kısacası burjuvazinin sosyal demokrasi barikatı, daha inşaatı bitmeden yıkılmaya başlamıştır. Onun sağındaki partiler yaklaşan kavgada zaten barikat işlevi göremezler. Bu durumda burjuvazi gözünü Ortadoğu'ya dikmiştir.

Ortadoğu'ya ilişkin birşeyler dönüyor. ABD'nin İran'a silah sattığı ortaya çıkarken, bir gurup CIA ajanı Suriye sınırında inceleme yapıyor. Türkiye Dışişleri ile Savunma bakanlıkları çelişkili demeçler veriyor. NATO toplantısı İstanbul'da yer alıyor. İncirlik hava üssü vızır vızır işliyor. ABD zırhlısı Boğdz'da demirledi, hergün askeri talim yapıyor. İsrail-Türkiye yakınlaşması gözleniyor. Suriye'yle ilişkiler gerginleşiyor. Tam bu sırada İran ve Suriye'nin Türkiye'deki köstebekleri ortaya çıkarılıyor. Bunlardan Ali Kent'in eskiden MİT'le en azından akrabalık bağları olduğu bilindiği halde, bu nasıl Suriye köstebeğidir pek anlaşılamıyor.

Daha çok veri sayılıp, çeşitli yorumlar da yapılabilir. Ama asıl önemlisi, ayrıntıları değil, işin özünü vurgulamaktır.

Türkiye Irak'a mı girer, yoksa Suriye'ye mi? İran'ı mı bombalar yoksa Irak ve Suriye'nin sularını mı keser? Bunları bilemeyiz. Bildiğimiz odur ki, zayıf halka Türkiye'nin emperyalist zincirde fazla bir ömrü kalmadığını anlayan burjuvazi, gözünü emperyalistleşmeye, bu amaçla "gerekirse" emperyalist savaşlar kışkırtmaya dikmiştir. Böylece içerideki sıcak havayı dışarıya ihraç edeceğini ve ondan kurtulanacağını sanıyor. Aldanıyor. Biz yalnızca sıcak ülkede değil, sıcak bölgede yaşıyoruz. Hodri meydan!

S. Günbudak

Yukarıdaki fotoğrafta dönemin ilk büyük grevini başlatan NETAŞ işçileri sıkılı yumruklarıyla...

Yandaki fotoğrafta ise açlık grevi yapan öğrencilere soldaki öğrencinin babası dayanışma ziyareti yaparken. Baba emekli işçi. Adeta işçi sınıfının öğrencilere desteğini dile getiriyor.

İŞÇİNİN SESİ

Türkiye'den 4 kitap gönderilerek abone olunabilir. ■ Yazışma adresi: PO Box 513 London, N16 5QB ■ Baskı: Morning Litho Printers Ltd (TU) ■ Gönderilen yazıları yayınlayıp yayınlamama ve tersine bir istek belirtilmedikçe düzeltme, ya da kısaltma hakkı yayın kurulunundur. Hiçbir yazı geri gönderilmez.

Yine Almanya cezaevinden

Değerli yoldaşlarım,
Sizlere buradan en içten selamlarımı, sevgilerimi ileterek mektubuma başlıyorum.

Mannheim'dan, Freiburg'a, oradan da şu anda bulunduğum Stammheim cezaevine sürgünüm henüz sürüyor. Stammheim gözaltı cezaevi olduğundan bizleri burada altı aydan fazla tutmaları kanunen yasak. Buna rağmen maalesef hâlâ buradayız.

Mannheim ve Freiburg olaylarından dolayı hakkımda açılmış olan davalardan henüz herhangi bir netice alınamadı. Bu olaylardan dolayı polisin başvurmadığı dalavere hemen hemen kalmadı. Polisler tarafından benim aleyhime düzenlenmiş ifadeleri olayları gören bazı kişilere imzalatma girişimleri de benim bildiğim kadarıyla şu ana kadar neticesiz kaldı.

Sürgüne sebep olan olayları biraz açıklamak istiyorum:

Ben Mannheim cezaevinde mahkumlar tarafından temsilci olarak seçilmiştim. Bana verilen görevlerden birisi de film seçmekti. Seçilen bu filmler belirli günlerde mahkumlara gösteriliyordu. Bu arada Yılmaz Güney'in Alman TV'sinde gösterilen *Yol* filmini de listeye koydurdum.

Bunun üzerine Türkiyeli bazı faşistler ve sempatizanları filmin gösterilmemesi için imza toplamaya, cezaevi yönetiminin de desteğiyle bizleri tehdit etmeye, bazı yoldaşları kıstırarak ve onlarla kavga ederek filmin gösterilmesini engellemeye çalıştılar. Bazı Alman mahkum arkadaşlardan, faşistlerin bıçak ve şiş hazırladıklarını ve beni bıçaklamak istediklerini öğrendim. Bunları hapishane yönetimine ısrarla birkaç kez söylememe rağmen, yönetim hiçbir tedbir almadığı gibi, bu filmin mahkumlara gösterilmesine karşı çıktı. Hapishane güvenlik yöneticisinin filmin gösterilmemesi için faşistleri açıkça desteklemesi ve faşistlerin bundan aldıkları güçle beni sindirmeye çalışmaları olaylara sebep oldu. Faşistlerle aramızda kıyasıya bir kavga patlak verdi. Kavga, anında başka bir kata da sıçradı.

Olayları görüp demir parmaklıklar önünde toplanmış olan yaklaşık 800 mahkuma yönelik olarak, hapishane yönetimini eleştiren, yaklaşık 30 dakikalık bir konuşma yaptım. Faşistler hastanelik olduktan sonra yapılan bu konuşmayı gardiyanlar ve hapishane yönetimi de kuzu kuzu dinlediler.

Öteki katta cereyan eden olaylar orada bulunan bir yoldaşın hücresine kapatılmasıyla da bitmedi. Çünkü onunla dövüşen faşist, elinde bıçakla ortada dolaşarak olayla hiç alakası olmayan sol sempatizanı bir kişiyi kavgadan yarım saat sonra bıçakladı.

Mannheim olayları neticesinde ben, bir yoldaş ve bize sempatisiyle tanınan iki arkadaş da Freiburg'a sürgün edildik. Burada altını çizerek şunu yazmak istiyorum. Sempatizan arkadaşlar bildiğim kadarıyla Mannheim olaylarına karışmadılar. Mannheim'dan sürgünlerine sadece bize olan sempatileri sebep olmuştur.

Freiburg'daki olaylara gelince. Çalışmayan mahkumlara uygulanan hücre cezasından dolayı cezalı mahkumların yaptıkları açlık grevini desteklemek için ilerici bir gurup hapishanenin hemen yanında bulunan belediye binasının çatısını işgal ederek protesto eylemi yapıyordu. Olaylar bu ilerici gurubu desteklememizle patlak verdi.

O anda bahçede bulunan 110 mahkum, hem dışarıda polislerin saldırısına uğrayan gurubu, hem de açlık grevi yapan mahkumları desteklemek amacıyla içeriye girmeyerek haksızlıklara karşı bayrak açtı. Biz de çok tabii olarak bu 110 mahkumun arasındaydık.

Bu olaylardan dolayı savcı, iyi Almanca bildiğimden ve yabancı mahkumların konuşmacılığını yaptığımdan, Alman arkadaşların konuşmacılığını yapan başka bir Alman arkadaşla birlikte hakkımızda dava açtı. Bana ve o Alman arkadaşa yakın olan arkadaşlar tekrar Freiburg'dan değişik cezaevlerine sürgün gönderildik. Bu sürgün edilenler arasında Mannheim'dan gelenlerden sadece ben ve öteki yoldaş bulunuyorduk. Sempatizan arkadaşlardan biri, bizden bir hafta sonra, bilmediğim bir olaydan dolayı Stammheim'e sürgün edildi.

Benim şu andaki durumum şu: Ellerinde aleyhimde elle tutulur bir delil olmadığından, "seni başka hapishaneler kabul etmiyor" diyerek, içeri verdiğim dilekçeleri sürüncemede bırakarak cezamı mümkün olduğu kadar ağırlaştırmaya çalışıyorlar. Ama değil Freiburg, Stammheim, Diyarbakır'a yollasalar bile bizleri yıldıramazlar

Gelelim A.G. Cezaevi, Almanya rümuzuyla 313. sayılı gazetemizde yayınlanan mektuba.

Yoldaşlar, söz konusu mektup bazı yanlışlar taşıyor. Bir kez, cezası kesinleşmiş mahkumlardan A.G.'nin yazdığı gibi eyalet bakanı sorumlu değil. Bu mahkumlardan başta icra meclisi (volschtrekuns kammer) ve Stammheim'daki dağıtım komitesi EWK (Einweisungs Komision) sorumludur.

İkincisi, 5 kişilik hücreleri 4 kişiliğe indirten Yeşiller değil. Alman cezaevlerinde çok yaygın olan AIDS hastalığından dolayı Sağlık Bakanlığı iki kişilik hücreleri tek kişiliğe, beş kişilik hücreleri de dört kişiliğe indirdi.

Üçüncüsü, ben Yeşiller'e yazdığım sayısız mektuba, Yeşillerin milletvekili Tilo Weichert'i şahsen tanımama rağmen cevap alamadım. Bu durumda Yeşiller'in mektupta sözü edilen ilgisi doğrusu biraz hayret verici birşey.

Dördüncüsü, mektupta "bir başkası da vardı, o pişmanlık yasasından yararlandı" deniyor. Burada atıf bana. Almanya'da kalmak için polislerin her dediğini imzalarmışım. Verdiğim ifadeyi Yeşillerin milletvekili tercüme ettirmiş ve ona fotokopisini getirmişmiş. Bunlar doğru değil.

İfade verilmiş olsa bile, (olmayan) ifadenin Yeşillerin milletvekilinde ne işi var? Yetkililerden resmi belge almak öyle kolay olmuyor. Benim avukatım bundan 7 ay önce savcılıktan olaylara ilişkin dosyaları istemesine rağmen hâlâ herhangi bir cevap alamadı. Ne öyle bir ifade vardır, ne de fotokopisi olabilir.

Mektubuma cevap vereceğiniz umuduyla buradan sizlere kucak dolusu yoldaşça sevgiler, selamlar yollar, mücadelemizde başarılar dilerim.

Yoldaşınız Hasan

Proleter İMG'den bin selam

Değerli yoldaşlar ve tüm emekçiler,
Sizlere ilk kez *İşçinin Sesi* sayesinde merhaba diyorum.

İşçinin Sesi sempatizanı olarak bir gurup arkadaş Proleter İMG'yi kurduk.

Amacımız kendimizi sınıf savaşımına hazırlamak, bilincimizi geliştirip pratiğe yoğrulmaktır.

Bir işçi olarak, sömürü düzeninin yıkılması, kapitalizmin, emperyalizmin yeryüzünden silinmesi için aktif olarak mücadele etmek istiyor ve tüm proletarya sınıfının bu mücadeleye katılmasını arzuluyorum.

Bazı gerçekler okumadan da görülüyor. 12 Eylül faşist darbesinden önce ben öğrenciydim ve okulda aktif olarak mücadele etmeye çalışıyordum.

Londra'ya gelişimden bu yana öğrendiğim birçok gerçek var ki, bunların benim gibi *İşçinin Sesi* sempatizanlarının yanı sıra menşevik yönetimin oyaladığı sol sempatizanların da görmesini istiyorum.

Örneğin Halkevi içine kümelenmiş ve Halkevi adına layık olmayanlardan biriyle aramızda şöyle bir ilişki geçti:

— Ben ilerici yayınlar ve özellikle kitap okumak istiyorum.

— Tabii, Halkevi'nden temin edebilirim.

— Sevinirim. Fakat özellikle yayın organınız varsa onu okumak istiyorum.

— *Gerçeğin Sesi* var.

— Peki sen *İşçinin Sesi*'ni okuyor musun?

— *İşçinin Sesi*'ne para vereceğime camiye bağış yaparım.

— TKP'nin resmi kanadıymışsınız. Ben görüşlerinizi ideolojik olarak öğrenmek istiyorum.

— Olur ben sana bu tür kitaplar getiririm.

Kitaplar gelmedi ama ben bu menşevikle yaptığım birkaç basit sohbet sonunda, onların ne yapmak istediklerini ve ne yapmak istemediklerini çok iyi anladım.

Şimdi TKP — *İşçinin Sesi* sempatizanı olarak, bazı gerçekleri görmeme yardımcı olan menşeviklere teşekkür borçluyum.

Atatürkçülüğe ve milli bayramları kutlamaya devam etsinler. Biz işçilerin bayramı 1 Mayıs meydanlarındadır.

Fırat Tufan, Londra

Viyana'dan haberler

Değerli yoldaşlar,
Uzun zamandır sizlere yazamadım. Birkaç haber yazmaya çalışacağım.

Burada Halkın Kurtuluşu'ndan kendine devrimci diyen bir gurup ayrıldı. Bunlar ancak 3 kişi. Bir başka örgüte girdiler, çalışmalarını sürdürüyorlar. Bir bildiri çıkardılar. Bildirinin başlığı "ilerici kamuoyuna açıklama." Bildirinin altında ise şu imza var: "HKD'den ayrılan bir gurup devrimci." HKD Halk Kültür Derneğidir. Bu dernek HK'nındır.

Bu gurup ayrılmadan önce derneği ele geçirmişler. Herhalde kendileri Çorumluydu. Tuncelililer ve Çorumlular diye bir ayrım yapmışlar. Onlar ayrıldıktan sonra, yani şimdi, Tuncelililer derneği ele geçirmişler. Tuncelililer diyor ki bizim zamanımızda HK'lılar derneğe gelmiyorlardı! Ben HK taraftarlarına sordum. Bir arkadaş, "hiç doğru değildir, biz her zaman derneğe gidip geliyorduk. Hem de kültürel çalışmayı yürütüyorduk" diye yanıtladı. Her iki gurup da birbirlerini yalancı olmakla suçluyorlar. Bizim bir arkadaş oraya gidip geliyordu. Bu arkadaşın dediğine göre de HK'lılar her zaman derneğe gidip geliyorlarmış.

Konunun ayrıntısında kim haklı bilemeyiz ama bizim asıl yadırgadığımız ayrılığın Tuncelili, Çorumlu diye olmasıdır. Bu, iki tarafta da fikir, görüş ölçütünün geride olduğunu gösteriyor.

Bilindiği gibi, Avusturya Halk Partisi ÖVP Başkanının davetiyle Özal Avusturya'ya geldi. Viyana'daki Türkiyeli solcular bir protesto yürüyüşü düzenledi. Yürüyüşe katılanların sayısı 720-750 civarındaydı.

Bir de 12 Eylül'ün gelişinin 6. yılında buradaki bazı örgütler "faşist cuntayı" protesto yürüyüşü düzenlediler. Ayrı ayrı yürüyüşler yapıldı. Birinde Dev Yol, Dev Sol ve HK'dan ayrılanlar yürüdüler. Birinde Partizan ve HK aynı yolda 100 metre arayla yürüdüler. PKK da daha sonra bu yürüyüş koluna katıldı.

Şimdi Viyana'daki sol harekete bakarsan 1982 öncesi gibi çalışma hiç kimse yürütmüyor. Şimdi daha gerideler. Türkiye'deki ortamı bir türlü anlayamıyorlar, kendi yarattıkları bir umutsuzluğa kapılıp zayıflıyorlar.

Viyana Militan Gerçek

DUYURU

Değerli okurlarımız,
Gazetemizin bu sayısını 1 hafta geç yayınladığımız için özür dileriz.

Teknik ayarlamalar nedeniyle gazetemiz bundan böyle çarşamba tarihli olarak çıkacaktır. Önümüzdeki iki sayısı ise 10 Aralık 1986 ve 31 Aralık 1986 tarihlerinde yayınlanacaktır.

İşçinin Sesi

DİSK'in adını şantaj aracı olarak kullananlar şimdi DİSK'e de sırt çevirdiler

AYRI BİR KONFEDERASYONA HAYIR!

Gerek Türk-İş içindeki bazı sendikalarda, gerekse bazı bağımsız sendikalarda artık DİSK sözcüğünün yanı sıra, "ayrı bir konfederasyon" sözcüğü kulağa çalınmaktadır. Açıktır ki işçi sınıfımızın karşısında önemli bir komplo vardır. Ama işçi sınıfımızın buna karşı duracak yetişkinliği, sevgisi ve gücü de vardır.

Uzun bir süredir partimiz, DİSK adının Türk-İş'te sendikal birlik sürecinin tepesinde Demokles'in kılıcı gibi sallandırıldığını söylüyor, buna karşı sürekli uyarı yapıyor ve Türk-İş'te sendikal birliğin önemini vurguluyor.

"Ayrı bir konfederasyon"

Bugün pratik, partinin sınıfını uyardığı bu tehlikenin en olası biçimine de ışık tutmuştur: DİSK adını Demokles'in kılıcı gibi sallandırıp, ama DİSK'ten de başka bir konfederasyona yönelmek!

Gerek Türk-İş içindeki bazı sendikaların, gerekse bazı bağımsız sendikaların yönetim katlarındaki bazı kişilerin ağzından, artık DİSK sözcüğünün yanı sıra, "ayrı bir konfederasyon" sözcüğü kulağa çalınmaktadır. Bazı durumlarda bu "sosyal demokrat konfederasyon" diye daha somut ad da almaktadır.

Biz, DİSK açılırsa, bu, bildiğimiz *Devrimci* İşçi Sendikaları Konfederasyonu değil, ürkek, pısırık, reformist bir sosyal demokrat konfederasyon olur diyorduk. DİSK, işçi sınıfının bilincinde ve yüreğinde militan, savaşkan bir sendikal gelenek olarak yer etmiştir. Bu nedenle, sosyal demokratlar DİSK'i kurarlarsa, işçi hareketinin yolunu uzatarak zarar verirler ama sonunda yine kendileri kabus içine girerler diye de eklemiştik.

Nitekim pratik gösteriyor ki bugün sosyal demokratlar, örgütlenmede DİSK'in adını, içini boşaltarak bile kullanmaktan ürken bir konumdadırlar. İşçi sınıfının DİSK geleneğine duyduğu ilgiden yararlanmak için propaganda düzeyinde bol bol DİSK'ten konuşuyorlar. SHP'lileşen bazı DİSK yöneticilerini de yedeğe alıyorlar. Ama iş örgütlenmeye gelince, DİSK adını seçmiyorlar.

Resmiler bunun neresinde?

Bu oyunun içinde eski menşevik, bir süredir örtülü sosyal demokrat resmiler de vardır. TİP'lileşen, hatta TİP'in bile gerisine düşen resmi TKP, işçi içinde ciddi bir örgütlenmeye sahip değildir. Ancak, "nerede bir partili varsa parti oradadır" parolasının ışığında, "arkamda büyük bir örgütsel güç var" havasını yayan bireyler ortalıkta dolaşmaktadır. Resmi görüş "sosyal demokratlarla birlik stratejik ve ilkeseldir" olduğu, burjuva kuyrukçuluğu artık "ilke" katına çıkarılmış bulunduğu için bu bireyler ortalıkta dolaşırken sosyal demokratları poh pohlamaktan daha ileri bir iş yapmıyorlar. Hatta sosyal demokratlar arasındaki çelişkiler bunlar arasına da yansımış!

Resmiler de DİSK sözünü ağızlarından hiç eksik etmiyorlar. Ama iş örgütlenmeye geldi mi onların seçimi, sosyal demokratlar ne istiyorsa odur. DİSK adı sosyal demokratları ürkütecekse, onlar da DİSK'i istemezler.

Zaten DİSK açılsa bile, bugünkü kafayla ve yapıyla resmilerin eski etkinliği sağlamaları olanaksızdır.

Böylece başta sosyal demokratlar, onların kuyruğunda resmiler, Türk-İş'i bölmeye doğru yol alıyorlar. DİSK, DİSK deyip, işçilerin ilgisini çekip, ondan sonra bir gerekçe bulup, DİSK olamıyor, şu olsun diyerek yeni bir konfederasyon kurmayı planlıyorlar. Bu plan burjuvazinin sosyal demokratlar dışındaki çeşitli kesimlerinden de tamamlayıcı katkılar topluyor.

Sönmezsoy'dan öğütler

Örneğin geçenlerde *Yankı*'da Refik Sönmezsoy bir yazı yazmış, Türk-İş'in DİSK'leştirilmesine karşı öğütler veriyor. Türk-İş'teki sosyal demokratlara, Türk-İş içindeki kavganın hararetine kapılıp da "aşırı sol"a yer kaptırmayın diyor. Ama eğer Türk-İş sola kaydıkça bunu Türk-İş içinde önlemek olanaklı olmuyorsa, o zaman DİSK'i Türk-İş dışında arayın diyor. Yazı aynen şöyle bitiyor:

> "Selvi, Türk-İş yönetiminde 'reform' iddiası ile 'en büyük başkan olmak' mücadelesine girmektedir. Bu arada belki DİSK düşüncesindekilerin de gönlü Selvi'den yanadır. Ama Türk-İş DİSK değildir, Olmadığı, olamadığı için de DİSK kurulmuştur. Bu yüzden de DİSK'i Türk-İş'te inşa etmek yerine, Türk-İş dışında DİSK'i aramak daha tutarlı bir tutum ve eylem olacaktır." (*Yankı*, 3-9 Kasım 1986, s.49)

Aşılanmak istenen mantığa bakın. Türk-İş DİSK olamazmış!

Bir kez Türk-İş'i DİSK'leştirmek mecazi bir kavramdır. Herkes biliyor ki, tarih bir akarsu gibidir, aynı suda iki kere yıkanılmaz. Bu açıdan gerçekten de Türk-İş DİSK yapılamaz. Ama sorunu bu açıdan koyan yok!

İkincisi, 1967'de bölünme olması bugün de olacağının kanıtı değildir. Refik Sönmezsoy toplumu buzdolabına koymuş, herşeyi de donuk ele alıyor. Köprülerin altından çok sular aktı. Tam tersine 1967'deki bölünmeden çıkan dersler bugün aynısının olmaması yönünde güçlü bir etkendir. Bunun da etkisiyle bugün, burjuvazinin ve oportünizmin manevraları boşa çıkarılırsa, Türk-İş'in DİSK'ten de ileri bir konfederasyona dönüştürülmesinin önünde çok az engel kalır!

Refik Sönmezsoy da bunu biliyor ve asıl bundan ürküyor. Bu gerçekleşmeye doğru gidiyorsa, o zaman bölünme olsun diyor. Burjuvazi Türk-İş'in, bölünmeden sola kaymasından ölesiye korkuyor ve bunu önlemek için elinden geleni ardına koymuyor. Sosyal demokratların yaptıkları da bunun bir parçasıdır.

Orhan Taylan'ın bu çizimini Mayıs-Haziran 1977 tarihli DİSK dergisinden aldık.

Selvi'ye birkaç eleştiri

Ekonomik şiddet ve ağır yasaklar altında basınç dolu bir sendikal harekette, sosyal demokratlar bu basıncı ilke, anlayış, görüş, somut öneri temelinde yapıcı bir savaşımdan, koltuk kavgasına kanalize etmeye çalışıyorlar.

Geçenlerde *Cumhuriyet*'te "kişiler önemli değil" başlıklı bir haber yayınlandı. Sosyal demokrat sendikacıların Türk-İş Kongresi öncesi "ilkeleri" saptamaya ne kadar önem verdiklerini anlatıyordu. (*Cumhuriyet*, 9 Kasım 1986) Bu, kendilerine bu konuda gelen eleştirileri örtbas etmek için böyle sunuluyor. Oysa *Gün* dergisinin kasım sayısındaki yazısında Cevdet Selvi şunları yazmış:

> "Kongrede aynı yönetimi desteklemenin, aynı yönetime oy verip yeniden seçmenin bugüne kadarki uygulamayı aynen onaylamak anlamına geleceğini her delege iyice bilmeli, akıldan uzak tutmamalıdır.
>
> "...
>
> "... İşçilerin, bu genel kuruldan umutla çıkış yolu bekleyen örgütlerin gerçek sahiplerinin beklenti ve özlemlerinin büyük ölçüde değiştiği unutulmamalıdır. Üyelerimizin, artık kendilerini gittikçe yoksullaştıran, kazanılmış haklarını sözleşmelerle geri alan, her an işten atılma korkusu ile kendilerini de, çocuklarını da bunaltan uygulamalara 'dur' diyecek güçlü bir ses bekledikleri akıldan çıkarılmamalıdır. Delegelerin, geçmiş fikir bağlantıları ve ilişkileri ne olursa olsun, tabanın bu beklentilerini gözardı edemeyeceklerine, olaya, tarihsel sorumluluklarına sahip çıkarak bilinçle eğileceklerine inanıyor, inanmak istiyorum.
>
> "Yönetimdeki değişimin yalnızca kişisel değil, fikir yapısı ve yöntem doğrultusunda da olması gerçeği, verilecek kararlara egemen olmalıdır. Mevcut yönetimle, aynı partilerüstü anlayışı savunan, demokratik uğraşlar yerine diyalog ve ricalarla sonuç alacağı yanılgısında olan, bu yönetimin fikir ve yöntem olarak devamı niteliğini taşıyan değişimlerin, tabanın özlemlerine yanıt olamayacağı unutulmamalıdır. Böylesine yüzeysel ve oyalayıcı değişimlerle işçilerin avutulabileceğini düşünmek ise, onları küçümsemek ve bilinç düzeylerine inanmamak olur. Böyle bir yol ise, işçi sınıfı ve örgüt çıkarları için olduğu kadar, kendileri için de büyük bir yanılgı demektir."

Biz burada birkaç noktaya değinmek istiyoruz.

Bir kez, bir kongrenin en önemli yanı alacağı kararlar, çizeceği çerçevedir. Gelecek dönem çalışmaları hakkında doğru öneriler kongreye sunulur, bu konuda delegeler ikna edilirse, zaten büyük olasılıkla seçilecek yönetim de bu kararları en iyi uygulayacak kişilerden oluşur. Her delege asıl bunu akılda tutmalıdır!

Bununla bağlı *ikincisi* "yönetimdeki değişimin yalnızca kişisel değil, fikir yapısı ve yöntem doğrultusunda da olması"ndan söz etmek, kişisel değişimi birinci plana koyup, ötekilerini geriye kaydırmak demektir. Bir ve ikiyle bağlı olarak *üçüncüsü*, "inanmak istiyorum" sözünde odaklaşan anlayıştır. Bu söz, bir yanıyla, kendini çok "ileri" sanan birinin "geri" tabana duyduğu güvensizliği, bir yanıyla da bir şantajı dile getiriyor. "İnanmak istediği şey" olmazsa Selvi ne yapacak? Herhalde Türk-İş, onun "ileri" inançlarına uymadığı için ayrı bir konfederasyon kuracak!

Dördüncüsü, en son cümledeki "kendileri"nin kim olduğuna ilişkindir. Bize öyle geldi ki, bu "kendileri" bugünkü Türk-İş yönetimidir ve Selvi onlara şunu söylemek istiyor: Siz başta kalırsanız, tabanı zaptedemezsiniz ve patlama olur, beni de atlar geçer, o zaman sizi ben bile kurtaramam. Sosyal demokratların Türkiye çapında ikide bir yineledikleri "patlama tehlikesi" edebiyatının Türk-İş'e uyarlanmış bir örneği! Demek ki Selvi seçilmezse, patlamayı bölünmeyle önleme çabalarını yoğunlaştıracak!

Bu durumda, özellikle bazı bağımsız sendikaların konumu da çok önemlidir.

Bağımsız sendikalara düşen

Geçenlerde Otomobil-İş başkanı İlhan Dalkılıç, yemek boykotuna ilişkin verdiği bir demeçte şöyle diyor:

> "Bu gelişmeler açıkça göstermektedir ki, ülkemizde tam bir demokrasiye geçişin önünde çok önemli engeller bulunmaktadır. Bunları aşmak için işçi sınıfının sendikal birliğini sağlamanın kaçınılmazlığı ortadadır. Otomobil-İş 60.000 üyesi ile demokrasi saflarında, kararlı adımlarla yürümeye devam edecektir." (*Cumhuriyet*, 6 Kasım 1986)

Gerçekten de Türkiye'de yaşam sendikal birliği dayatmaktadır. Ancak bağımsız sendikaların bağımsız kalmayı sürdürmeleri, tam tersi yönde etki yapmakta, onların sendikal birlik için "birşeyler" bekledikleri izlenimini yaratmakta, Türk-İş içindeki savaşımda ayrılma tehdidi yapanların elinde koz olmaktadır. "İçeriden şunlar kopsa, dışarıda da şunlar var" diye hesaplar yapılmaktadır.

Hele ki Otomobil-İş, Laspetkim-İş gibi önemli bağımsız sendikalar, Türk-İş içindeki hesaplarda ağırlıklı rol oynuyorlar. Bu rolün ne yönde olacağı kendi ellerindedir. Bugün örneğin Otomobil-İş Türk-İş'e katılsın, Türk-Metal'den Türk-İş bütününe, hatta sendikal hareketin bütününe kadar bunun muazzam olumlu, yararlı etkileri olur. Ayrılma tehdidiyle yürüyen bölücülük planları adeta silinir atılır.

Durum böyleyken, kendi dar çıkarları uğruna sendikal hareketi bölme peşinde olanlar bağımsız sendikalar konusunda da boş durmuyorlar. *Gün* dergisinin kasım sayısında Erdemir'deki yetki sorunu üzerine, Mehmet Tekin imzalı bir yazıda şöyle denmiş:

> "Erdemir'de var olan ve gelişen tüm olumsuzluklar işçi sınıfının Otomobil-İş'deki sendikal birliği ve sınıf sendikacılığının ilkelerine sıkıca bağlı kalınarak aşılacaktır."

Erdemir konusunu ayrı tutarak soralım: Nedendir bu "işçi sınıfının Otomobi-İş'teki sendikal birliği"ne ille de sıkıca bağlı kalma, bunu ilkelerle aynı kata koyma çabası? Sınıf sendikacılığı ilkeleri sendikal harekete yayılmak, yol gösterici olmak içindir. Bugün bu ilkelerin gösterdiği yol ise, hiç de bağımsız bir sendikada "sendikal birlik" diye tutturmak değildir. Otomobil-İş Türk-Metal'e katılırsa, sınıf sendikacılığı orada da yaygınlaşırsa Özbek çizgisi köşeye sıkışırsa ve sendikal birlik doğru temelde ama daha geniş gerçekleşirse kötü mü olur?

Açıktır ki işçi sınıfımızın karşısında önemli bir komplo vardır. Ama işçi sınıfımızın buna karşı duracak yetişkinliği, sezgisi ve gücü de vardır.

Cemile Çakmak

Öğrenci gençlik, demokratik üniversite kavgasını yürüyüşlerle, grevlerle, militanlaşarak yükseltiyor!

DEMOKRATIK ÜNIVERSITE SAVAŞIMI YÜKSELİYOR

Üniversite ve yüksek okullarda yeni ders yılının başlamasıyla öğrenci hareketi yeni bir yükselme eğrisine girdi. Öğrenci kesimindeki hareketliliğin en son örneği, İzmir ve İstanbul'dan Ankara'ya YÖK'ü protesto yürüyüşü ve bu yürüyüşün ardından İstanbul, Ankara ve Bolu'da onlarca öğrencinin açlık grevine gitmesidir.

Öğrenci gençlik YÖK uygulaması altında derin sorunlarla karşı karşıya bırakılmıştır. Uygulama bütün sertliğiyle sürerken, yurt, öğrenim harcı, vizeler, atılmalar gibi sayısız birçok sorun öğrenci gençliği gerçek anlamıyla perişan etmektedir.

Öte yandan, işçi sınıfının grev, toplantı ve gösteri yürüyüşleri, tüm topluma savaşım ve eylem ışınları yaymıştır. Yaymaktadır. Öğrenci gençlik bu ışınları almakta, değerlendirmekte ve gençliğin demokrasi savaşımını yükselterek yanıtlamaktadır. Gençlik içinde hareketliliğin, bu son eylemdeki gibi yeni düzeylere sıçrayarak, cesaretle artmasının temel nedeni, kuşkusuz işçi sınıfının en babayiğit burjuvayı bile ürküten ayak sesleridir.

Ayrıca, 1985 yılından bu yana öğrenci gençliğin örgütlenmesinde epey yol alınmıştır. Bugün aktif olarak faaliyet gösteren 40 dolayındaki öğrenci derneğinin birbiriyle haberleşmesi, eşgüdümlü hareket edebilmesi, öğrenci gençliğin YÖK dayatmasına karşı, demokratik ve özerk üniversite için kavgayı, daha güçlü biçimde yükseltmesinde önemli bir etken olmuştur.

Bu arada, öğrenci derneklerinin kurulur kurulmaz, devletin çeşitli düzeydeki yetkililerine yaptıkları ardı kesilmeyen başvurulara, yollanan dilekçelere devletin verdiği yanıt ya ilgisizlik ya açıktan red olmuştur.

Böyle bir ortamda öğrenci gençlik, yürüyüş yapmayacaktı da ne yapacaktı?

İzmir'den, İstanbul'dan Ankara'ya doğru

Öğrencilerin YÖK uygulamasını, atılmaları protesto yürüyüşü önce İzmir'de başladı. Çeşitli üniversite, fakülte ve yüksek okul öğrenci derneklerini temsil eden gençlerin sayısı önce dokuzken daha sonra arttı. Aralarında Muğla'dan, Salihli'den öğrenciler de yer aldı. Yürüyüş kolunun sözcüsü, amaçlarının YÖK Yasası'nda 40 öğrenci derneği tarafından hazırlanan ve binlerce öğrenci tarafından imzalanan değişiklik önerisi dilekçesini TBMM'ye iletmek, ama durumun toplumun daha geniş kesimlerine duyurulması amacıyla, bunu yürüyüş yoluyla gerçekleştirmek olduğunu söyledi. (*Cumhuriyet*, 4.11.1986)

Yürüyüşün ikinci kolu İstanbul'dan 15 öğrenci ile yola çıktı. İzmit'te polis güçlerinin bildik "kimlik kontrolü" terörü ile karşılaştılar. İzmir'den yola çıkanlar gibi onlar da polise pabuç bırakmadılar. Yollarına devam ettiler.

Sayıları Bolu'dan katılmalarla 35'e ulaşan öğrenci kafilesi, Eskişehir'de, YÖK'ün okuldan atılmaya ilişkin 44. maddesinin intihara sürüklediği İsa Tanrıverdi adlı öğrencinin mezarını ziyaret etti.

Yürüyüşün yarattığı coşku ile Gazi Üniversitesi'nin, ODTÜ'nün, İzmir'deki üniversitelerin öğrencileri bildiriler yayınlayarak, açıklamalar yaparak YÖK'ü, yetkilileri protesto ettiler. Bu coşku, *Tercüman*'ı da harekete geçirmiş olacak ki 4.11.1986 tarihli *Tercüman*'da Erzurum Atatürk Üniversitesi'nde, bazı fakültelerde okuyan öğrencilerin "türban yasağını nihayet kırdıkları" yolunda bir haber yer aldı. Böylece öğrenci gençliğin demokratik haklar uğruna yaptığı eyleme sağ basın da kendine özgü bir "katkı" yapmış oldu.

Öğrenciler yol boyu yaptıkları açıklamalarda, 2547 sayılı YÖK Yasası ile başlatılan uygulamanın onarılması güç bir yara açtığını belirttiler. "Bu yaranın tamamen iyileştirilmesi, ancak tüm demokratik hak ve özgürlüklerin yaşama geçirilmesine paralel olarak özerk ve demokratik üniversitenin kazanılmasıyla mümkündür" dediler. (*Cumhuriyet*, 5.11.1986)

Ege'deki öğrenci derneklerinin yaptığı bir başka açıklamada ise, YÖK'ün yapısının kökten değişmesi gereği vurgulandı. "Aslolan özerk demokratik üniversitenin yaşama geçirilmesidir" dendi.

Öğrencilerin demokratik kamuoyunda, basında belli bir sempati kazanmaları üzerine, bir SHP milletvekili alelacele meclis kürsüsüne çıkarak, sanki kendisi dışındaymış gibi, milletvekillerinin öğrencilerin sorunlarına çözüm bulmasını istedi. YÖK'ün şaşmaz savunucularından, faşist katillere aşırı sempatisiyle tanınan Gazi Üniversitesi Rektörü Prof. Şakir Akça ise, öğrencilere çamur atmakta gecikmedi. Onları, "kendini bilmez insanlar" olarak niteledi. YÖK Başkan Vekili Kemal Karhan da, öğrencilerin değiştirilmesi için öneri hazırladıkları 44. maddenin öğrencilerin lehine olduğunu söyledi.

YÖK'ü prostesto eden üniversite ve yüksek okul öğrencileri Ankara'ya Eskişehir yolu üzerinden geldiklerinde, ODTÜ öğrencileri onlara yığınsal bir karşılama yaptılar. Yürüyüşçülerle dayanışmalarını, onurlu devrimci tarihlerini yeniden canlandırırcasına yansıttılar. Ancak, çevredeki polis ve jandarmalar, ODTÜ öğrencilerinin yürüyüşe katılmalarını engellediler. Daha sonra da, kent merkezine doğru minibüslerle yol alan 300 kadar ODTÜ'lü polisçe çevrildi. Emniyet Müdürlüğü'ne götürüldü. Bunlardan bir kısmını tutuklamak isteyen polis, arkadaşlarını teslim etmek istemeyen öğrencilere saldırdı, copladı. 30 öğrenci tutuklandı. Polis, tutuklananların "arandıklarını" söyleyerek konuyu kapatmaya çalıştı.

Öğrenci heyeti TBMM Başkanı'na 8500'ü aşkın imza taşıyan dilekçeyi iletti. Kendilerine dayanışma gösteren ODTÜ'lü arkadaşlarının tutuklandığını da duyurdu.

İşler, SHP'nin oy avcılığı yönünde kullanabileceği "yasal" çerçevenin dışına taşmaya, yığın hareketliliği yeni yeni boyutlar almaya başladığı için, SHP Genel Sekreteri Fikri Sağlar, öğrencilere "SHP yasalara saygılıdır ve herkesin buna uymasını bekler" dedi. (*Hürriyet*, 7.11.1986)

Öğrenci temsilcileri ise yaptıkları açıklamada, geçmişteki terörün sorumlusunun öğrenciler olmadığını, savaşımın demokratik bir hak olduğunu vurguladılar. Böylece, SHP'ye de uygun yanıtı vermiş oldular.

Dayanışma yükseliyor

Polisin tutumu, yürüyüş boyunca, burjuva devletin yürüyüş, gösteri ve benzeri *yasal* eylemlere tahammülsüzlüğünü bir kez daha yansıtması açısından öğretici oldu. Polis, yürüyüş kolunun toplu ve birbirine yakın yürümesine karıştı. Öğrencilerin kimliklerinin "kontrolü" bahanesiyle, yıldırma taktiği uygulamaya çabaladı. Öğrencileri gölge gibi (!) izledi. Uyanıyormuş havalarda açık-kapalı tahriklerde bulundu. Yürüyüşçülerin, destekleyenlerin, dayanışma gösterenlerin topluca ve tek tek fotoğraflarını çekti, videoya aldı. Soran gazetecilere de "albüm için, hatıra için" fotoğraf çektiğini söyleyerek, "medeni"(!) konuşmuş oldu.

Ankara'da ODTÜ'lülerin dayanışma gösterisine engel olmaya çabalayan polis, ODTÜ'nün devrimci geleneklerinden o denli korkuyordu ki, öğrencileri taşıyan minibüsleri daha kent yolunun yarısında durdurarak,aklısıra onları "tufaya" düşürdü. Tutuklananların "aranan"lar olmaları gerekçesinin kabul göreceğini sandı. Burada aldandı. Çünkü başından beri öğrencileri yıldırma taktiği uygulayan polisin 30 öğrenciyi tutuklaması bardağı taşıran damla oldu.

YÖK'ü protesto yürüyüşünü örgütleyen gençler, kendilerine dayanışma gösteren Ankaralı öğrencilerin tutuklanması üzerine İstanbul'da bir açlık grevi başlattılar. Açlık grevinin başlatıldığı Marmara Üniversitesi

Tekil çıkışlar, yerini ülke çapında protestoya bırakırken, bu militan başlangıcı yapan öğrenciler *aktif* eylemi savunuyorlar.

BYYO Öğrenci Derneği Merkezi'ni grev gecesi polis bastı. Valiliğin, Dernekler Yasası'nın 54. maddesi uyarınca öğrenci derneğini üç ay kapattığını "duyurdu", dernek merkezini boşaltarak mühürledi.

Öğrenciler, polisin bu baskısından da yılmadılar. Grevi, sabahçı kahvelerde sürdürmeye çalıştılar. Polis, her girdikleri kahvehaneyi kapattırdı. Peşlerinden ayrılmayarak tahrikini sürdürdü.

Öğrenciler tahriklere, polis provokasyonlarına prim vermediler. İstanbul Üniversitesi Merkez binası önünde grevi sürdürdüler. Bu arada, SHP İl Merkezi'nden yardım istediler. Öğrenci hareketinin uyguladığı yöntemleri, sosyal demokratların "eylem"(!) anlayışına ters gördüğünden olacak, SHP İstanbul yöneticileri, gençlerin grevin SHP İl Merkezi'nden sürdürmesi önerisine düz "hayır" yanıtını verdiler. Bu, Fikri Sağlar'ın tutumuyla birlikte ele alındığında yeterince öğreticidir. Sosyal demokrasinin yükselen demokrasi savaşımında kime nasıl destek *vermeyeceğini*, sosyal demokrasinin *ikiyüzlülüğünü* göstermektedir.

Açlık grevi yayılıyor

Tutuklanan öğrencilerin serbest bırakılması ve YÖK Yasası'nın değiştirilmesi amacıyla İstanbul'da başlatılan açlık grevi, 23 öğrenciyle 67 saat sürdürüldü. Son derece güç koşullar altında, polisin bitmek tükenmek bilmeyen provokasyonlarına rağmen başarıyla sürdürülen grev, başladığı gün kamuoyunu etkiledi. Öğrencilerin velileri, yükseltilen demokrasi savaşımını bir ucundan aktif biçimde tutan çocuklarına destek verdiler. Bir emekli işçi, grevcilere karanfil armağan etti. Mikrofonlar önünde demagoji yapmasını iyi beceren sosyal demokrat "sendikacı"lar, basından izlenildiği kadarıyla, grevci öğrencilerin yanında *yoktular.*

İstanbul'daki açlık grevini, Ankara'da öğrenci temsilcilerinin başlattığı ve süresiz olacağını belirttiği açlık grevi izledi. Ankara'daki 6 grevci öğrenci yer sıkıntısı çekerken, yazar ve bilim adamı Yalçın Küçük, öğrenci gençliğin savaşımını desteklediğini belirterek onları evinde konuk etti. Grev, bu evde sürdürülmeye başlandı.

Ankara'daki açlık grevini, Bolu'da, Gazi Üniversitesi'ne bağlı Bolu İdari Bilimler Yüksek Okulu'nda okumakta iken, YÖK'ün 44. maddesi uyarınca okuldan atılan 44 öğrencinin 11'inin başlattığı üçüncü açlık grevi izledi.

Burjuvazinin tepkisi ne oldu?

Yürüyüş boyunca ve şimdi de açlık grevleri sırasında burjuvazi öğrencilerin giderek yayılan ve kamuoyundan geniş destek bulan hareketliliğinden rahatsız oldu. Öğrencilerin bu "masum" eylemlerinin "kötü"(!) niyetlilerce saptırılabileceği endişesinde olduğunu sürekli dile getirdi.

ANAP milletvekili İsmail Dayı, "başkalarına alet olmadan haklarınızı arayın" dedi.

TBMM Başkanı ANAP'lı Necmettin Karaduman, meselenin büyümesini istemediğinden, öğrencileri anlıyormuş gibi konuştu. Partilerin YÖK Kanunu'nun aksayan yönlerinin değiştirilmesine çaba göstermelerini istedi. "YÖK'te tıkanıklıklar var ama bu tıkanıklıkların bir anda çözümü mümkün değil, ama asgariye indirmek için çalışmalar yapılabilir" dedi.

ANAP'lı Karaduman en önemli taktiği (!) SHP'lilerle konuşurken yaptı. Öğrencilerin protestosunu kastederek, "SHP tek taraflı bu olayı üstlenmesin" dedi. Yani, birlikte gayret gösterirsek, olaylar daha da büyümeden "birşeyler" yapabiliriz demeye getirdi. (*Hürriyet*, 8.11.1986)

İçişleri Bakanı, öğrenci hareketinin yükselme ve yeni düzeylere sıçrama eğiliminden ve buna ek olarak öğrencilerin davranışlarından, açıklamalarından yansıyan kararlı tutumdan ne denli ürktüklerini sergiledi. 1968 olaylarının da önce masum öğrenci hareketleri olarak ortaya çıktığını, sonra "başkalarının" kendi emellerine ulaşmak istemesi yüzünden farklılaştığını ileri sürdü. Öğrenci hareketinin eninde sonunda siyasal nitelik kazanacağından duyduğu ürküntüyü, korkuyu şöyle dile getirdi: "Biz bu hareketlerin o şekilde bir sonuç vereceğine inanmıyoruz. Daha doğrusu temenni etmiyoruz. Bugün de bazı guruplarda Marksist, Leninist rejim emelleri var." (*Milliyet*, 11.11.1986)

YÖK Başkanı Doğramacı ise, istifini bozmadı. Pişkin pişkin, öğrencilerin kaldırılmasını istedikleri maddenin aslında onların "lehine" olduğunu (!) açıkladı. Yürüyebilirler ama kanun çerçevesinde kalsınlar diyerek, "gereken" aklı kendince vermiş oldu.

Büyükbaşların yanı sıra, burjuva basının en gericisinden en liberaline dek belli kalemşörleri de aynı hatta tutum aldılar.

1970'lerin "sosyalist" profesörlerinden Mümtaz Soysal, *Milliyet*'te iğrenç bir *Açı* sergiledi. YÖK'e karşı, üniversiteli gençliğin demokratik hak ve özgürlükleri için savaşım veren öğrenci temsilcilerine çamur attı. Soysal şöyle yazdı:

"Yürüyenler kimlerdir? Sınıf geçmenin son derece kolaylaştırıldığı, borçlu geçmelerin, kredi yöntemlerinin yaygınlaştırıldığı bir sistemde bile iki yıl üst üste *sınıf geçemeyip* kayıtları silinen öğrenciler hareketin başını çekiyorlar. İçlerinde belki gerçekten 'kader kurbanı' olanlar da vardır ama, genel ortalama, herhalde, gevşekliğiyle herkesi kızdırıp 'okumayacaksa gitsin de, okumak isteyenlere yer açılsın' dedirten öğrenci tipidir... Şimdi öncüler *onlar.*" (M. Soysal, *Milliyet*, 10.11.1986)

Yığınsal eylemlerin öğrenci kesiminde de yükselme eğilimi göstermesinden ürken, okurlarına karamsarlık yaymaya çalışan köşe yazarları arasında Oktay Akbal da yer alıyor. Akbal, YÖK işkencesine ilişkin bazı doğruları, sayısal bilgiyi verdikten sonra, atılan binlerce öğrencinin ne yapacağını, hakkını nasıl arayacağını soruyor. Bu soruyu sorarken, yürüyüşçü gençlerin tam da böyle demokratik hak arama uğraşı için sokaklara taştığını unutuyor. İntiharı neredeyse kurtuluş yolu gibi göstererek, yükselen savaşımı köstekleyici bir tonda konuşuyor. Endişesini ise şöyle dile getiriyor:

"12 Eylül öncesinden de daha beter durumlar eninde sonunda bir kez daha gündeme gelmez mi?" (*Cumhuriyet*, 5.11.1986)

Burjuvazinin sağlam köşe yazarlarından Coşkun Kırca, yürüyüşün yaratacağı tehlikeleri ilk görenlerden, burjuvazinin ivedi önlem getirmesini ve böylece işin büyümeden bastırılmasını önerenlerdendir. Coşkun Kırca, devam yükümünün belli durumlarda kaldırılmasına karşı olmadığını, harçların da enflasyon koşullarında yüksek olabileceğini söylüyor. Harç ödesinler ama, biz de burs uygulamasını genişleterek ortamı "ferahlatalım" demeye getiriyor. Devlet yönetimine pratik akıl verme çabasını sürdürüyor.

Bütün basında dikkati çeken bir nokta, nasıl ve nereden yazarlarsa yazsınlar gazetelerin öğrenci gençliğin yürüyüşüne, açlık grevine *doğrudan karşı çıkamadığıdır*. Dava o denli haklıdır ki, öğrencilere yüklenme burjuvazi açısından hiç de "politik" bir davranış olmayacaktı. Bu nedenle, alttan alma, yumuşak "öneri" ve "uyarı"lar getirme taktiğini farklı biçimlerde hepsi birden benimsediler. *Tercüman* bile sesini fazla çıkarmadı.

Bu, işçi sınıfının açtığı şemsiye altında öğrenci hareketinin, bugün oldukça *güçlü* bir konumda olduğunun yansımasıdır. Öğrenciler, faşizm sonrasında bu *ilk* kapsamlı, eşgüdümlü yığınsal etki taşıyan eylemi sürdürmelidirler.

Öğrenci hareketi dönüm noktasındadır

Toplumdaki değişmelere en duyarlı aydın kesim olan öğrenciler, işçi sınıfının savaşım azminden, pratikte göstermeye başladığı umut dolu ufuktan elbette etkileniyorlar. Bu etkilenmenin ilk yansımaları, yine bir başka yürüyüşte, mayıs ayında yapılan İzmir-Ankara YÖK'ü protesto yürüyüşünde izlenebilir.

Mayıs ayında, İzmir'de 9 Eylül Üniversitesi'ne bağlı İzmir İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi'nin öğrencilerinden bir gurup, Ankara'ya bir protesto yürüyüşü düzenlemişlerdi. Faşizm sonrasının bu ilk uzun öğrenci yürüyüşünde öğrenciler YÖK'ün kaldırılmasını istemişler, polisin öğrencileri yurt ve evlerden toplamasına karşı çıkmışlardı.

Bu yürüyüşün sözcüsü, katılımı az ama önemi büyük bu eylem için kendi değerlendirmelerini şöyle açıklıyordu:

"Biz yanması muhtemel büyük bir ateşin kıvılcımı olduk." (*Milliyet*, 22.5.1986)

Gazetemiz de, bu yürüyüş hakkındaki değerlendirmesinde şunları söylemişti:

"Şimdi yapılan İzmir-Ankara yürüyüşü, herşeyden önce, öğrenci gençliğe, onurlu mücadele tarihini yeniden anımsatması açısından çok önemlidir.

"Öte yandan, öğrenciler arasında biriken patlayıcı maddenin yoğunluğu, öğrenci eylemlerinin giderek sıklaşması düşünüldüğünde faşizm sonrası yapılan bu ilk uzun yürüyüşün, katılımı, içeriği ne olursa olsun, tıpkı 60'lı yıllarda yapılan ilk uzun yürüyüş gibi, öğrenci hareketinde önemli bir dönüm noktası olabileceğini söyleyebiliriz.

"Öğrenci gençlik içindeki hareketlenme güzel bir eğri çiziyor. Demokratik haklar, demokratik üniversite için verilen kavga sıçramalar yaparak, her seferinde yeni bir kapıyı aralayarak ilerliyor." (*İşçinin Sesi*, sayı 307)

Gerçekten de, Türkiye toplumunun binbir sorun içinde fokur fokur kaynayan kazanında öğrenciler demokratik üniversite savaşımını sıçramalarla, kapıları aralayarak yükseltiyorlar.

Demokratik üniversite kavgası yükseliyor

Son yürüyüş de gösterdi ki, öğrencilerin tekil çıkışları, yerel çıkışları yerini toplu örgütlenmiş, eşgüdümlü, ülke çapında protestolara bıraktı.

Son yürüyüşe temel olan YÖK Yasası değişiklik dilekçesini 40 öğrenci derneği hazırlayarak yalnızca öğrencilerin değil, velilerin ve öğrenci davasını destekleyenlerin de imzasına açtılar. Meclise sunulan dilekçeye İstanbul, İzmir, Ankara'nın yanı sıra, Muğla, Bolu, Sivas ve Çukurova'dan imza desteği geldi. Bu, hareketin yığınsal temsil gücünün ülke çapında artmaya başladığının güzel bir ifadesi değilse nedir?

İkinci olarak, öğrenci hareketi, işçi sınıfının korkusuz çıkışlarından aldığı örnekle, eski çekingenliğini üzerinden atmakta, eylemlerine daha kararlı, daha sürekli ve daha militanca sarılmaktadır. Polisin akıl almaz provokasyonlarına karşı gösterilen uyanıklık, savunulan görüşlerden, başlatılan eylemden yan çizilmemesi, öğrenciler arasındaki dayanışmanın hem ODTÜ'lülerce, hem de tutuklanan öğrencilere destek olmak için açlık grevine başlayan öğrenci temsilcilerince gösterilmesi gelecek açısından büyük önem taşıyor.

Polisin ODTÜ'lü öğrencileri tutuklaması üzerine ODTÜÖD Başkanı Taner Yüzgeç'in yaptığı açıklama önemli bir açıklamadır. Yüzgeç açıklamasında şöyle diyor:

"Daha çağdaş bir eğitim sistemine ulaşmak için üniversitelerde başlayan kitle muhalefeti ve eylemliliği, yasallığı olmayan, tümüyle korku, panik ve suskunluk yaratmaya yönelik bu tip tavırlar karşısında *gerilemeden sürecektir.*

"Arkadaşlarımızın protesto yürüyüşünü destekliyor, tutuklu arkadaşlarımızın hemen serbest bırakılmasını *istiyoruz.*" (*Milliyet*, 7.11.1986)

Ankara'da açlık grevine başlayanların "YÖK'e karşı bundan böyle yasal *aktif* eylemlerde bulunacaklarını" söylemeleri, yürüyüşçülerin "öğrencilerin artık edilgen tavrı *son bulmuştur*" demeleri, hep bu gelişen kararlılığın, artan kendine güvenin ifadesidir.

Bizce öğrenci gençlik, tekil ve yerel kalan bir takım eylemlerin

Devamı sayfa 6'da

Baştarafı sayfa 5'te

ardından, faşizm sonrasının ilk kapsamlı, yığınsal eylemiyle yeni bir düzeyde doğru bir başlangıç yapmıştır. Militan bir başlangıç yapmıştır. Bu doğru başlangıcı doğru bir çizgide sürdürmek de öğrenci hareketinin liderlerinin, örgütlerin elindedir.

Demokratik öğrenci hareketinin doğru bir hatta yol alabilmesinin sihiri, işçi sınıfının tüm ülke için, tüm toplum için soyunduğu kavganın, demokrasi savaşımının anlamlı bir parçası olabilmekte yatıyor.

Faşizmin çözülmek zorunda kalmasıyla birlikte, Türkiye burjuvazisi, "Türkiye tipi demokrasi"ye doğru yürümeye koyuldu. Otoriter, baskıcı, şövenist ve gerici anayasanın kalıbına uygun olarak çeşitli yasalar, bu arada 2547 sayılı YÖK Yasası kabul edildi.

Batı ülkelerindeki burjuva sınıf kardeşlerinin sahip olduğu süper kârlara Türkiye burjuvazisi sahip değildir. Bu nedenle, Batı tipi ılık burjuva demokrasisinin emekçi halka tanıyacağı haklar bile Türkiye burjuvazisini can evinden vurur, onun en değerli varlığının, burjuva devletin temellerini kökünden sarsar. Dolayısıyla, Türkiye'de Batı tipi burjuva demokrasisi bile yaşayamaz. Burjuvazinin, demokratik hakların kırıntısını vermeye tahammülü yoktur. Hak elde etmenin yolu, demokratik haklar ve özgürlükler için, demokrasi için militanca, yığınsal savaş vermekten geçiyor.

Böyle bir savaşımı yükselten her güç, karşısında burjuva devleti bütün güçleriyle bulacağını kavramak zorundadır. Bunu bize yaşam öğretiyor. TBMM'ye dilekçe götürme ve YÖK'ü protesto etme yürüyüşü gibi son derece somut, bilinen acılara tercüman olan bir eylemde bile, devletin polis ve ordu gücünün, birlikler, makineli tüfekler, helikopterler ile öğrencilerin karşısına dikilmesi bunu göstermiyor mu?

Çünkü, ülkede demokrasinin kırıntısını elde edebilmek için bile kıran kırana demokrasi savaşımı vermek gerekiyor. Ülkemizde, demokrasi savaşımı devrim savaşımıyla bağlanmıştır. Gerçek demokrasiye, özerk ve demokratik üniversiteye ulaşılmak isteniyorsa, gidilecek başka bir yol yoktur. Tek yol devrimdir.

Demokrasi kavgası devrim kavgasına bağlıdır

Öğrenciler bugün YÖK'ün 44. maddesinin öğrencilerin okuldan atılmasına ilişkin bölümlerinin değiştirilmesini, yeniden düzenlenmesini istiyorlar. Olacak şey değil ya, diyelim ki oldu. Okuldan atılmalar yavaşladı, ama kalkmadı.

YÖK'ü YÖK yapan amaç maddesini, yani 4. maddeyi kabul mü edeceğiz? Öğrencilerin dernek ya da siyasal partiler çevresinde örgütlenmesine kilit vuran 59. maddeyi yerinde tutacak mıyız? Öğretim üyeleri için 60. maddeyi, 63. maddeyi protesto eden bir kavgayı yükseltmeyecek miyiz?

Neresinden bakılırsa bakılsın, YÖK'ün *tümüyle* kaldırılması gerekiyor. En ufak demokratik hak istemine karşı devletin bütün güçlerini seferber eden Türkiye burjuvazisi, YÖK'ün kaldırılmasına nasıl razı olacak? Üstelik, türlü anti-demokratik uygulamalara olduğu gibi, YÖK'e de anlam veren asıl yasa anayasa değil mi? Bu anayasanın kökünden koparılması da zorunlu değil mi?

Burjuva devlet devrimle yıkılmadan, çoğunluğun siyasete aktif katılımı, fiili yönetimi demek olan özlenen demokrasi düştür. Demokratik ve özerk üniversite kavgası genel demokrasi savaşımının parçasıdır. Demokrasi savaşımının başarısı ise devrim sorunudur.

Haluk Moralı

ANAHTAR

Akademik hareket, yeni öğrenci kuşağı içinde bir hareketlenmenin başlangıcıdır

YENİ BİR BAŞLANGIÇ!

Gazetemizin bu sayısını yayına hazırladığımız sıralarda, Türkiye'nin birçok büyük kenti, yüksek öğrenim gençliğinin toplumda büyük yankı yapan protesto yürüyüşüne sahne oldu.

Bu yürüyüş, ülke çapında öğrenci hareketinde yeni bir *başlangıcı,* önemli bir kavşağın dönülmekte olduğunu gösteriyor. Aynı zamanda Türkiye toplumunun yüksek sınıf savaşlarına doğru *dolu dizgin* yol aldığını yansıtıyor.

Devrimci hareket açısından son derece önemli gördüğümüz bu gelişme karşısında komünistlerin alması gerekli tutuma ışık tutacağı düşüncesiyle, Lenin'in, 1908 yılında, St. Petersburg'da başlayan öğrenci hareketleri üzerine yazdığı "Öğrenci Hareketi ve Şimdiki Siyasal Durum" başlıklı yazısının tümünü yayınlıyoruz.

St. Petersburg Üniversitesi'nde bir öğrenci boykotu başlatıldı. Diğer yüksek öğrenim kurumlarından bir kısmı boykota katıldı. Hareket, daha şimdiden Moskova'ya ve Harkov'a sıçradı. Dış basında ve Rus gazetelerinde yayınlanan raporlardan ve Rusya'dan gelen özel mektuplardan anlaşıldığı kadarıyla, oldukça geniş bir *akademik* hareketle karşı karşıyayız.

Eski günlere dönüş! Devrim öncesi Rusya'ya dönüş! Bu gelişmeler, herşeyden önce bu anlama geliyor. Eskiden olduğu gibi, resmi tepki, üniversitelerde baskıyı arttırıyor. Otokratik Rusya'da öğrenci örgütlerine karşı sürdürülen ezeli savaşım şimdi — "Başbakan" Stolipin'le tam bir uyum içinde hareket eden — Kara Yüz Eğitim Bakanı Schwartz tarafından yürütülen bir haçlı seferi halini aldı. Sefer, 1905 sonbaharında öğrencilere söz verilen özerkliğe (o zamanlar, devrimci işçi sınıfının saldırısıyla yüzyüze kalan otokrasi Rus yurttaşlarına neleri "söz" vermedi ki!), otokrasi "öğrencilerden başka şeyleri düşünmek zorunda kaldığı" sürece öğrencilerin yararlandığı, ancak otokrasi kaldığı sürece geri almaktan başka birşey yapamayacağı bir özerkliğe karşıdır.

Liberal basın, önceden olduğu gibi ama bu kez bazı Oktobristlerle birlikte yakınıyor, sızlanıyor, öğrencilere, bir tepkiye hizmet edebilecek yasadışı yollara sapmamaları vb. için yalvarıyor. Profesörler de ağlayıp sızlayarak, tepki gösterme yolunu seçmemesi ve "şiddetli sarsıntılardan bitmiş tükenmiş bir ülke"de, "reformların yardımıyla barış ve düzeni sağlamak" için ele geçen mükemmel bir fırsatı değerlendirmesi için hükümete yalvarıyorlar. Bu sözler ne kadar eski ve antikadır, ne kadar bayağı ve beyliktir! Bu sözler, geçen yüzyıl seksenli yılların sonlarında, yirmi yıl kadar önce olanları ne kadar canlı bir şekilde gözlerimizin önünde canlandırıyorlar! Devrimin yaşadığımız üç yılını bir kenara bırakırsak, içinde bulunduğumuz anı kendi başına ele aldığımızda, o zaman ve şimdiki zaman arasındaki benzerlik daha çarpıcıdır. Çünkü Duma (ilk bakışta), mini minnacık bir farkla devrim öncesi güç ilişkilerinin aynını ifade ediyor: Mahkemelerdeki tanıdıklarıyla ilişkilerini ve memur dostunun forsunu herhangi tür bir temsile yeğ tutan vahşi toprak beyi, aynı memurun, patronlarından farklı olma cesaretini gösteremeyen tüccarlarca (Oktobristler) desteklenmesi, herşeyden çok kendi sadakatlarını kanıtlamakla ilgilenen ve erkte olanlara yapılan başvuruları liberalizmin siyasal faaliyeti olarak tanımlayan burjuva aydınların "muhalefeti". Ve Duma'daki işçi temsilcileri, hafiften, çok hafiften, proletaryanın yakın geçmişte açık yığın savaşımıyla oynadığı rolü çağrıştırıyor.

Şöyle bir soru sorulabilir. Biz, bu koşullar altında öğrencilerin ilkel akademik savaşımının bildik biçimlerine herhangi bir önem atfedebilir miyiz? Eğer liberaller seksenli yılların "siyaset"i düzeyine düşmüşlerse (kuşkusuz, bu çerçevede siyasetten yalnızca mecazi anlamda söz edilebilir), Sosyal Demokrasi'nin (komünist hareketin — *İ.S.*), akademik savaşımı şu ya da bu yoldan desteklemenin gerekli olduğuna karar vermesi, onun amaçlarının itibarını düşürmez mi?

Sosyal Demokrat (komünist — *İ.S.*) öğrenciler orada burada açıkça bu soruyu ele alıyorlar. Herşey bir yana, bizim yazı kurulu, bir gurup Sosyal Demokrat (komünist — *İ.S.*) öğrenciden bir mektup aldı. Mektupta şunları da yazıyorlar:

"St. Petersburg Üniversitesi'nin öğrencileri, 13 Eylül'de yaptıkları bir toplantıda, Schwartz'ın uyguladığı saldırgan taktikleri gerekçe göstererek, bütün Rusya çapında bir öğrenci boykotu çağrısı yapmayı kararlaştırdı. Boykot platformu akademik bir platformdur ve toplantı, Moskova ve St. Petersburg Profesör Konseyleri'nin özerklik uğruna savaşımda atacağı 'ilk adımları' olumlu karşılamaktadır. Biz, St. Petersburg toplantısında getirilen akademik platform karşısında şaşırdık ve şimdiki koşullarda buna karşı çıkmak gerektiğini düşünüyoruz. Çünkü bu platform öğrencileri geniş bir cephede aktif savaşım için birleştiremez. Biz, öğrenci eylemini yalnızca genel siyasal eylemle eşgüdümlü, ondan ayrı olmayan bir eylem olarak değerlendiriyoruz. Öğrencileri birleştirmeye yetenekli ögeler yoktur. Bu nedenle biz akademik eyleme karşıyız."

Mektup yazarlarının yaptıkları yanlış, ilk bakıldığından daha büyük siyasal öneme sahiptir. Çünkü onların konuyu ele alışları, bu tekil boykotta yer alıp almama sorusuyla karşılaştırılamayacak ölçüde geniş ve önemli bir temaya değinmektedir.

"Biz, öğrenci eylemini yalnızca genel siyasal eylemle eşgüdümlü, ondan ayrı olmayan bir eylem olarak değerlendiriyoruz. Bu nedenle biz akademik eyleme karşıyız."

Böyle bir sav kökünden yanlıştır. Devrimci belgi — öğrencilerin ve proletaryanın eşgüdümlü siyasal eylemine yönelik olarak çalışmak, falan — bu noktada, genişleyen bir tabanda çok yönlü militan ajitasyon için bir rehber olmaktan çıkıyor ve hareketin farklı biçimlerinin farklı evrelerine mekanik biçimde uygulanan, cansız bir dogma oluyor. Devrimin derslerindeki "son sözü" yineleyerek, yalnızca siyasal eşgüdümlü eylem çağrısı yapmak yeterli değildir. Bütün olanaklardan, bütün koşullardan ve herşeyden önce, kim olurlarsa olsunlar ileri ögelerle otokrasi arasında çıkan bütün yığınsal çatışmalardan *yararlanarak,* siyasal eylem için ajitasyon yapmaya *yetenekli olunmalıdır.* Kuşkusuz bu, her öğrenci hareketini, önceden, geçilmesi zorunlu "aşamalara" bölmemiz ve "zamansız" siyasal eylemlere falan geçilmesinden duyulabilecek korku nedeniyle her aşamadan düzgün bir şekilde geçilmesini sağlamamız anlamına gelmiyor. Böyle bir bakış açısı, en zararlı bilgiçlik olurdu ve yalnızca bir oportünist siyasete götürürdü. Fakat, bunun karşıtı da, yani insanlar ortaya çıkan güncel durumun ve özgün yığın hareketinin güncel koşullarının gereklerini yerine getirmeyi, değişmez diye yanlış yorumladıkları bir

Devamı sayfa 11'de

İŞÇİNİN SESİ

Bütün ülkelerin
proleterleri birleşin!
Karkerên hemû welatan yekbın!

Tek silah parti!
Tek yol devrim!
Yıl:12, Sayı:317, 24 Kasım 1986

ÇEK-AL DERLEME

KOMÜNIST PARTISİNDE DİSİPLİN

Komünist partisi, komünistlerin gönüllü birliğidir. Komünist partisi işçi sınıfının en yetişkin, devrimci teori ile yüklü ögelerini içerir. Onun öncü müfrezesidir. İdeolojik ve siyasal lideridir. Aynı zamanda en yüksek düzeyde sınıf örgütü biçimidir.

İdeolojik savaşımla örgütlenme içiçedir. Birbirinden bağımsız olarak düşünülemez. Çünkü örgütsel birlik ideolojik birlik üstünde yükselir. Lenin, "devrimci teori olmadan devrimci hareket olamaz" diyor. "Ancak en ileri teoriyle donatılmış parti öncülük görevini yerine getirebilir" (Lenin, *Toplu Yapıtlar,* İng. basım, c.5, s.369) diyor.

İdeolojik birlikle örgütsel birlik arasındaki bu tamamlayıcı ilişkiden de anlaşılacağı gibi, "örgüt sorunlarına yanıtlar Marksistlerin bütün dünya görüşleriyle ayrılmazcasına bağlıdır." (Lenin, *agy,* c.17, s.401)

Örgütsel işleyişin anayasası tüzüktür. Tüzük kısa kısa kuralları içerir ama bu kısa kuralların altında ülkenin ve partinin durumuna göre farklı biçim ve ölçüde uygulanan derin anlayışlar yatar.

PARTİ DİSİPLİNİ

I

ÖRGÜTSEL İŞLEYİŞİN TEMEL İLKESİ: DEMOKRATİK MERKEZİYETÇİLİK

Bu bölüm gazetemizin 212-213, 217-218, 221-222, 229, 238, 300. sayılarında çıkmış çeşitli yazılardan ve Parti Disiplini *ile* Örgüt ve Örgütçü *kitaplarımızdan derlenmiştir.*

Önce tek tek kavramlara bakarak başlayalım.

Demokratiklik

Teorik olarak parti içi demokrasinin en geniş uygulanımının iki vazgeçilmez koşulu vardır. Birincisi, yalnızca üyelere karşı değil, bütün halka karşı tam bir açıklık. İkincisi, bütün yönetim katlarına seçimle gelinmesi. (Lenin, *agy*, c.5, s.477)

Parti çalışmasının aldığı somut biçim, ülkedeki sınıfların konumuna ve sınıf savaşının düzeyine göre illegal, yarı-legal ve legal biçimlerde olur. Örneğin parti, bütünüyle gizli çalışmak zorundaysa, demokrasi için söylediğimiz iki önkoşulun ikisi de tam anlamıyla uygulanamaz. Birinci madde bir hayli kısıtlanmaya uğrar. Ancak zaman zaman yayınlanan MK bildirileri ve merkezi toplantı tutanaklarıyla belli bir açıklık sağlanmaya çalışılır. İkinci maddenin ise hepten ayakları havada kalır. Partinin, kadrolarını kendi üyelerinden bile gizli tutmak zorunda olduğu düşünülürse, açık seçimin anlamsızlığı ortaya çıkar.

Parti çalışmasının en geniş legal biçimlerinin olanaklı olduğu koşullarda bile, eğer legalizme düşülmek istenmiyorsa, belli çalışmalar gizli yürütülmek zorundadır. Bu durumda da sözünü ettiğimiz iki önkoşulun belli bir değişmeye-deformasyona uğraması kaçınılmazdır. Yani, legal koşullarda da ciddi bir parti için demokrasinin tam uygulanması gevezelikten öteye gidemez. Özetlersek, "gerçekte hiçbir devrimci örgüt, ne kadar isterse istesin, *geniş* demokrasiyi hiçbir zaman uygulamamıştır ve uygulayamamıştır." (Lenin, *agy*, c.5, s.479)

Buradan da anlaşıldığı gibi, partide demokrasi koşullara göre değişik ölçüde uygulanan, çoğu zaman tam uygulanamayan bir işleyiştir. Demokratik merkeziyetçilik ilkesinin esas yönü merkeziyetçiliktir.

Merkeziyetçilik esastır

Manifesto'da, işçi sınıfı için birliğin önemine değinildikten sonra şöyle deniyor:

"Modern endüstrinin yarattığı ve değişik yörelerin işçilerini birbirleriyle ilişkiye geçiren geliştirilmiş haberleşme araçları bu birliğe yardım eder. Hepsi aynı karakterde olan çeşitli yerel savaşımları, sınıflar arasında tek bir ulusal çapta savaşıma *merkezileştirmek* için tam da bu ilişkiye gereksinim vardı. Ama her sınıf savaşımı siyasal savaşımdır. ...

"Proleterlerin bir sınıf olarak, dolayısıyla bir siyasal parti olarak örgütlenmesi..." (Marks-Engels, *Seçme Yapıtlar,* Üç ciltlik, c.1, s.116-117)

Görüyoruz ki, işçi sınıfının sınıflaşması ulusal çapta merkezileşmiş tek bir sınıf savaşımıyla bağlıdır. Ama sınıf savaşımı, siyasal savaşımdır. Dolayısıyla, sınıf savaşımının ulusal çapta merkezileşmesi, sınıf partisinin merkezi örgütlenmesiyle kopmazcasına bağlıdır.

İşçi sınıfına sınıf savaşında öncülük edebilecek örgüt, ancak, savaşımı yerel düzeyden kurtarıp merkezi bir yapı altında toplayan bir örgüt olabilir. Yerel örgütlenmeler, düşmanı yenecek güçte darbe vuramaz. Tek bir yumruk gibi işleyen, merkezi, sınıf savaşına da merkezi liderlik edebilen bir partinin kurmaylığında düşman yenilebilir.

Merkeziyetçiliğe karşı olmak, işçi sınıfının savaşımını ülke çapında bir bütün olarak birleştirmeye de karşı çıkmak demektir. Gerçekte partileşmeye karşı çıkmak, örgütsüzlüğü savunmak demektir.

Rusya'da henüz partileşme tartışmaları sürerken Lenin şöyle diyor:

"Yerel Sosyal Demokrat (komünist — *İ.S.*) çalışmanın tam özgürlüğüne duyulan gereksinimle *tek — ve dolayısıyla merkeziyetçi — bir parti* (abç) kurma gereksinimi nasıl birleştirilebilir?... Yerel Sosyal Demokrat (komünist — *İ.S.*) örgütlerin çalışmaları, tüm parti çalışmasının *tabanıdır.* Ama eğer bu, birbirinden kopuk 'amatörler'in çalışması olacaksa, o zaman buna gerçek anlamda Sosyal Demokrat (komünist — *İ.S.*) denemez, zira bu proletaryanın *sınıf* savaşımı örgütlemek ve yönetmek olmayacaktır." (Lenin, *agy*, c.4, s.218)

Sınıf savaşı ülke çapında yürür. Sınıf savaşını ülke çapında örgütleyecek ve yönetecek *bir* partiden söz edilecekse, bu parti merkeziyetçi olmak zorundadır.

Partinin üstten alta doğru örgütlenmesi merkeziyetçiliğin gereğidir. Yani alt örgütler merkez komitesine, merkez komitesi de kongreye karşı sorumludur. Programın, tüzüğün ve kongrenin çizdiği çerçeve içinde, merkez komitesi her türlü yetkiyi kullanmakla hem sorumlu hem de yükümlüdür.

Lenin İkinci Kongre'den sonra şöyle diyor:

"*Şimdi* örgütlü bir parti olduk ve bu, otoritenin kurulması, fikirlerin gücünün otoritenin gücüne dönüştürülmesi, partinin alt organlarının üst organlara uyması demektir." (Lenin, *agy*, c.7, s.365)

İşte merkeziyetçilik fikirlerin gücünün tüzük aracılığıyla merkezi otoritenin gücüne dönüştürülmesidir. İşin özünde merkezi otorite vardır. Komünist partisi en başından merkeziyetçidir. Bunu kabul etmeyene komünist denmez.

Hatta bu yalnızca komünistler için değil tüm devrimciler için geçerlidir. Lenin Narodnik hareketini değerlendirirken şöyle diyor:

"Narodnaya Volya'nın yanlışı, militan bir merkezi örgütlenme kurması değildi. *Hiçbir devrimci eğilim, eğer gerçekten savaşmak istiyorsa böyle bir örgüt olmadan yapamaz...* Militan bir merkezi örgütlenme, 'Narodnaya Volya'nın tarihsel bir başarısıydı. Yanlışı, özünde devrimci olmayan bir teoriye güvenmekti." (Lenin, *agy*, c.5, s.474) (abç)

Komünistlerin farkı, doğru devrimci teorinin, fikirlerin gücünü merkezi otoritenin gücüne dönüştürmeleridir.

Merkeziyetçilik, özerkliğin (ademi-merkeziyetçiliğin, otonominin) karşıtıdır. Bürokrasi ise demokrasinin karşıtıdır. Aralarında çok yakın ilişki ve geçişler vardır. Ancak neyin neye karşıt olduğunu unutmayalım.

Görevlileri seçimle gelen örgüt demokratiktir. Görevlileri seçimle gelen örgüt, örgütün yapısına göre demokratik merkeziyetçi ya da demokratik özerk (ademi-merkeziyetçi) olabilir.

Görevlileri atamayla gelen örgüt bürokratiktir. Görevlileri atamayla gelen örgüt, örgütün yapısına göre bürokratik merkeziyetçi ya da bürokratik özerk (ademi-merkeziyetçi) olabilir.

Komünist partisinin illegaliteye itildiği ortamlarda parti içi demokrasinin sınırlı, merkeziyetçiliğin, emir-kumanda zincirinin olabildiğince etkin olması kaçınılmazdır. Burjuva aygıtlarıyla başedebilecek ve işçi sınıfını devrime götürebilecek bir örgütlenme yaratabilmek için bu zorunludur.

Bu çalışma biçiminin kendiliğinden bürokratizmi yaratacağı da, hiç yaratmayacağı da söylenemez. Anlaşılması gereken, bu seçimin öznel bir seçim olmadığı, başka çeşit örgütlenmenin olanaksız olduğudur. Sorun ve yanıtı komünistlerin önüne nesnel olarak gelmektedir. İllegalite koşulları hiçbir parti, hiçbir komünist için istenen, özlenen birşey değil, burjuvazinin kendi çıkarı için zorla ittiği, çeşitli tuzaklarla, yetersizlik ve bozulma tehlikeleriyle dolu çetin bir yoldur. Bu yolu ve onun zorunlu kıldığı örgüt modelini komünistler seçmiyor. Bu yol dayatılıyorsa seçilecek, sonra da ikinci adım olarak bu yolun taşıdığı tehlikelere karşı önlemler geliştirilecektir. Lenin'in ikinci olarak ele alıp çözdüğü konu bu olmuştur.

Demokratik merkeziyetçilik

"Demokratik merkeziyetçilik yalnızca bölgelerden temsilcilerin biraraya gelip, yöneticiliği yapacak sorumlu bir organı seçmesi demektir. Fakat nasıl? Bu kaç tane uygun insan, kaç tane iyi yönetici olduğuna bağlıdır. *Demokratik merkeziyetçilik, kongre merkez komitenin çalışmasını denetler ve onu değiştirip yerine bir başkasını* atayabilir demektir." (Lenin, *agy*, c.30, s.465) (abç)

Bunun ötesinde, iki kongre arasında karar verici merkez komitesidir ve gelecek kongreye dek, kongre kararlarının sınırları içinde kalmak koşuluyla (Lenin, *agy*, c.11, s.322) MK'nın kararları kesin ve her *üye* için bağlayıcıdır. "Merkez organların yönlendirmesini reddetmek partide kalmayı reddetmekle, parti bozguncuğuyla eşdeğerdir." (Lenin, *agy*, c.7, s.362, ayrıca bkz: Lenin, *agy*, c.26, s.224, 280, 301)

Azınlık çoğunluğa uyar. "Taktikler bir partinin güncel eylemini belirler, dolayısıyla birleşik bir partinin yalnızca bir set taktiği olabilir. Bu taktikler parti üye çoğunluğu tarafından kabul edilmiş taktikler olmalıdır. Çoğunluk tutum belirlediğinde, azınlık bir sonraki kongrede eleştiri ve sorunun çözümünü isteme hakkını koruyarak siyasal eyleminde buna uymak zorundadır." (Lenin, *agy*, c.10, s.111)

Partinin tüm yayınları partiye ve partiyi temsil eden organa koşulsuz olarak bağımlıdır. (Lenin, *agy*, c.34, s.326)

Merkez komitesinin, kendi altındaki tüm örgütleri kurma ve dağıtma yetkisi vardır. Yerel örgütlerin özerkliğinin sınırını belirlemede yerel örgütlerin değil, parti merkezinin sözü geçer. (Çünkü parçanın özerkliğinin sınırını parça değil, onun parçası olduğu bütün belirler.) (Lenin, *agy*, c.4, s.362-364)

Merkez komitesinin parti kadrolarına ülke içinde ve dışında yer değiştirme yetkisi (Lenin, *agy*, c.33, s.316) ve kooptasyon yetkisi vardır.

Merkez komitesinin ara yöneticileri atlayarak kendisine bağlı örgütlerin üyelerine görev verme yetkisi (pratikte zorunlu olmadıkça bunun işletilmemesi genel uygulamadır) vardır. (Lenin, *agy*, c.6, s.485) Aynı yetki yöneticiler için de geçerlidir. Bakın bu konuda Lenin ne diyor:

"Krasin Mukhin'in Stalin'den *para sakladığını* yazıyor. 'Kendi (!!??) yöneticilerinin direktifiyle' bile olsa bunu yapmaya *hiç hakkı* yoktu. Çünkü 'kendi' yöneticisi, olmasa da Stalin de bir yönetici, hem de daha yüksek bir yöneticidir." (Lenin, *agy*, c.44, s.151)

Her koşul altında parti kongresinin toplanması, MK'nın seçimle göreve gelmesi, azınlığın çoğunluğa uyması, parti merkezini (dolayısıyla parti bütününü) çalışmalar hakkında bilgilendirmede olabilecek en geniş desantralizasyon, program-tüzük ve parti taktiklerine dayalı yoldaş güveni, her gereken durumda açık-namuslu ideolojik tartışma gibi uygulamalar da parti pratiğinde bürokratizme karşı yarattığı önlemlerdir.

Ayrıca, parti programının ilkeleri ve MK'nın kararları sınır olmak üzere, parti içinde ve dışında eleştiri yapma hakkı vardır. Öte yanda, partinin belirli bir eylemini bozacak ya da hatta güçleştirecek eleştiriyi ne parti dışında, ne parti toplantılarında ve ne de parti basınında yapmak hakkı yoktur. (Lenin, *agy*, c.10, s.442-443)

Demokratik merkeziyetçilik genel olarak bu uygulamaları kapsar. Bu ilkeyi bir de somut olarak partimiz açısından ele almadan önce, komünist partisinde herşeyden önemli bir anlayışa, yoldaşça güvene değinelim.

Demokratik merkeziyetçiliğin özü: Yoldaşça güven

Yeraltında terör karşısında çalışan partide yerel birimlere özerklik ve tüm organlar için seçim yapma gibi uygulamalara olanak yoktur. Seçim ilkesinin uygulanabilme düzeyi parti içinde biçimsel demokrasinin göstergesi olduğuna göre illegalite koşullarında komünist partisi ancak MK düzeyinde tam anlamıyla demokratiktir. Yalnız bu organ kongrede seçimle gelir. Bolşevikler de böyle yapmış, biçimsel demokrasinin çok sınırlı işlediği asıl olarak yoldaşça güvene dayalı bir işleyiş yaratmışlardır.

Yoldaşça güveni, öyle ne olduğu belirsiz birşey gibi değerlendirmemeliyiz. Yoldaşça güven son derece nesneldir. Arkadaşlık, dostluk, vb. değildir. Biliyoruz ki, *arkadaş gurubundan parti olmaz.* Yoldaş güveni, program, tüzük ve parti taktiklerine dayalıdır. Yoldaşça güven parti program ve tüzüğü ve MK kararları çerçevesinde çalışan her yoldaşa otomatik olarak gösterilir, odur. Lenin bunu açıkça söylüyor. Bunun ötesi kişisel sorundur, yoldaşça güven içine girmez. Yoldaşça güven son derece nesneldir ve yoldaşlıktan daha üstün hiçbir şey yoktur.

Lenin'in aktardığına göre, RSDİP'li Menşeviklerin "yoldaşça güven hangi temelde oluşur" sorusuna tutarlı bir yanıtları yoktu. Ancak şöyle bir *idealist* anlayışı ileri sürüyorlardı:

"Güven çok hassas birşeydir, insanın kafasına zorla sokulamaz." (Lenin, *agy*, c.7, s.391)

Görüldüğü gibi Menşevikler yoldaşça güveni rastlantılara bırakan bir keyfilik içindeydiler. Lenin'in anlayışını, Menşeviklere verdiği yanıttan süzmeye çalışalım:

"Bir kümenin (okuma gurubu, çalışma gurubu anlamına — *İ.S.*) üyesiyken, örneğin, bay X ile çalışmayı yalnızca güven duymadığım gerekçesiyle ve başka bir neden göstermeksizin reddedebilirdim. Fakat şimdi bir parti üyesiyim. Eski küme çalışmalarının kapris ve saçmalıklarına kapıyı açacağı için kimseyi genel olarak güvensizlikle suçlamaya *hakkım yoktur.* 'Güvenim' ya da 'güvensizliğim' üzerine resmi nedenlerimi göstermek *zorundayım.* Yani, resmen kabul edilmiş program, taktik ya da tüzüğün ilkelerinden referanslar vermeliyim." (Lenin, *agy*, c.7, s.391)

Partinin program, taktik ve tüzüğünü parti ideolojisi belirler. O halde, yoldaşça güvenin rastlantısal olmayan ve onu dayanıklı kılan tek gerçek oluşturucusu partinin ideolojik çizgisidir. Yoldaşça güvenin asıl dayandığı temel, bütün partililerin aynı ideolojik çizgide anlayışlarını derinleştirmeleridir.

Partinin anayasası demek olan tüzük, yoldaşça güveni somut kurallara bağlar ve işleyişle yoldaşça güvenin gelişip yaygınlaşması için ortam hazırlar.

Tüzük, işleyişiyle yoldaşça güven ortamını hazırlarken, genel çıkarı, bütünün çıkarını parçalara karşı göz bebeği gibi korur, bu nedenle de örgütlü güvensizliği temsil eder. Lenin, oportünistlerden gelen "siz tabana güvenmiyorsunuz" tipi eleştirilere şu yanıtı veriyor:

"Tüzüğümüz, partinin, tüm bölümlerine karşı, yani tüm yerel, bölgesel, ulusal ve diğer örgütlerine karşı örgütlü güvensizliğini temsil ediyor." (Lenin, *agy,* c.7, s.250)

Örgütlü *güvensizliği* temsil eden tüzüğün yoldaşça *güvenin* ortamını hazırlıyor olması şunu çok iyi gösteriyor ki, yoldaşça güven genelin, bütünün ortak çıkarı temelindedir.

Şimdi demokratik merkeziyetçiliği somut olarak bizim partimiz açısından ele alalım.

Bizde demokratik merkeziyetçilik

Partimizde Kongre, Merkez Komitesi ve Genel Sekreter seçimle, bölge komiteleri ve altı atamayla göreve gelir, gelmiştir. Bu durumda partimizi nasıl adlandıracağız?

En önemli karar organları, partinin varlığını yokluğunu belirleyecek karar organları seçimle geldiği için partimiz *demokratik merkeziyetçidir.*

Partimizde seçimle gelen organların altı için de durum biraz değişiktir. Bankaya memur almak gibi değildir. Bankaya memur alan müdür seçimle gelmemiştir. Kongre *partinin çoğunluğudur.* Dolayısıyla iki kongre arasında partinin çoğunluğunu MK temsil etmektedir. Bu yoldaşlara böyle bir organ görev vermektedir.

Öyleyse, partimizi nasıl adlandırmak gerektiğini bir daha ve daha tam belirtelim: *En önemli karar organları seçimle geldiği için, altları da parti çoğunluğunun seçtiği ve iki kongre arasında bu çoğunluğu temsil eden MK atadığı için, partimiz bürokratik merkeziyetçi değil, demokratik-merkeziyetçidir.*

Parti içinde demokrasi, merkeziyetçilik, bürokrasi, özerklik konularında kafa karıştırmaya çalışan küçük burjuva oportünizmini anında yakalayabilmek için iki anahtar vardır.

Bu tartışma eğer namuslu ve tutarlı biçimde yürüyecekse, birincisi, *"atama mı, seçim mi?"* üzerine olmalıdır. Ve tüm o demokrasi budalaları, Türkiye gibi bir ülkede illegal bir partinin organlarını nasıl seçimle oluşturabileceğini yalnız bize de değil, ileri işçilere anlatmalıdırlar.

Bu tartışma namuslu ve tutarlı biçimde yürüyecekse, ikincisi, *"monolitiklik mi, parti çoğunluğuna (kongreye, programa, tüzüğe, MK kararlarına) ters görüşlere özgürlük mü?"* üzerine olmalıdır. Kalıcı bir komünist partisi yapısı olarak nasıl bir kurumlaşma istiyoruz? Bu tartışmada komünisti oportünistten ayıran ikinci anahtar da budur.

Komünistler, Türkiye koşullarında demokrasi üzerine gösteri yapmanın ve büyük konuşmanın yersiz olduğunu söylüyorlar.

Partimizin önünde merkeziyetçiliği daha da geliştirme görevi vardır. III. Konferans kararlarında, bu çerçevede, enformasyonun önemi özel olarak vurgulanmaktadır. Bu nedenle, bizde demokratik merkeziyetçiliğe değindikten sonra, doğrudan enformasyonun önemi üzerinde ayrıca durmak istiyoruz.

Güçlü merkez için ademi-merkeziyetçilik: doğrudan enformasyon

Lenin, örgüt işleyişini geliştirdiği en önemli yazılarından biri olan "Örgütsel Görevler Üzerine Bir Yoldaşa Mektup"ta *"parti örgütlenmesi ve bütün parti çalışması hakkında son derece önemli bir ilke"* vardır diyor ve şunları söylüyor:

"Hareketin pratik ve ideolojik *önderliği* ve proletaryanın devrimci savaşımına ilişkin olarak *olabilen en çok merkeziyetçilik* gerekirken, parti merkezine (ve böylece bütün partiye) hareket hakkında *bilgi verme* konusunda ve partiye karşı *sorumluluk* konusunda en geniş ademi-merkeziyetçilik gereklidir.

"(...)

"Bu ademi merkeziyetçilik, devrimci merkeziyetçiliğin esas ön koşulu ve onun *esas düzelticisidir.*

"(...)

"...Gerek merkeze karşı sorumluluk konusunda ve gerekse merkezi parti cihazının bütün alanlarında bilgi sahibi kılmak konusunda *en fazla ademi merkeziyetçilik* uygulayamazsak, *merkez güçsüz kalacaktır." (Lenin, agy,* c.6, s.233-250)

Yapılması gerekeni, tutulması gereken yolu Lenin açıkça ve uzun uzun yazmıştır. Bize düşen bu yazılanları anlamaya ve *ilkesel* dediği bir konu olduğu için, uygulamaya çalışmaktır. Bu nasıl yapılır? Bir kez, şu "üstünü atlamak" fikrini kafalardan yok etmek gerekir. "Üstünü" atlıyor da ne yapıyor? Onun "üstüne" gidiyor. Buna karşı çıkmak, şeflik, dükalık anlayışı olur. Hiç öyle bir kavram yok. Bu, Bolşevikler kadar deneyimli olmayan bir partide, yersiz ve hatta kariyerist bazı davranışlar, hatta güvenlik riskleri getirebilir. Fakat bunun önlemleri bulunur ve ne olursa olsun bu yolun partiye kazandıracağı, verebileceği zarar yanında devbir ağırlık taşır. Bu kapı açık tutulmalı, her partili bunu hakkı olarak bilmelidir. O zaman pekçok şey düzgün gider.

Parti organlarından geçmeyen enformasyon, doğrudan enformasyon! Oradan da geçsin ama bu enformasyonun önemi bambaşkadır. Ve bu, gizlilik kurallarına dikkat edilerek yapılabilir. Lenin burada posta yöntemini öneriyor. Yalnızca parti organlarından geçerek gelen enformasyon *çok büyük, çok tehlikeli bir tekeldir.* İki kanalın birlikte işlemesi gerekir. Bu anlayış tüzüğümüzde çok açık yazılmış bir madde olarak vardır. Sorun bu maddeyi yeterince geniş uygulayabilmektir.

Komünist partisi, büyük ölçekli üretimin nesnel temelinde ama kapitalizmin toplumsal disiplininden çok daha ileri bir disiplin kurar. Ancak böyle bir disiplinle devrim yapılabilir. Proleter yığınlarının devrimci enerjisini ancak böyle bir disiplin anlayışı harekete geçirebilir.

II
RGÜTSEL İŞLEYİŞE UYMA Z RUNLULUĞU: DİSİPLİN

Bu bölüm gazetemizin 105-106, 122, 217-218, 221-222. sayılarında çıkmış çeşitli yazılardan ve Parti Disiplini, Geçici Yol Arkadaşları, Durum ve Görevlerimiz, Örgüt ve Örgütçü *kitaplarımızdan derlenmiştir.*

Yukarıdaki bölümde, örgütsel işleyişin temel bir ilkesi olarak demokratik merkeziyetçilik üzerinde durduk. Bunu yaparken gerçekte disiplin konusuna çoktan girmiş olduk. Burada da demokratik merkeziyetçilik konusunun dışına çıkmış olmayacağız. Yalnızca sorunlara, örgütsel işleyişe uyma zorunluluğu diye kabaca tanımlayabileceğimiz disiplin açısından yaklaşacağız.

Parti disiplini

Lenin, parti disiplininin hem önemini, hem anlamını çok güzel açıklıyor:

"Biz disiplinin önemini ve bu kavramın işçi sınıfı partisinde nasıl anlaşılması gerektiğini defalarca belirttik. Disiplini *eylem birliği, tartışma özgürlüğü ve eleştiri* olarak tanımladık.

"...İşçi sınıfının gücü örgütlenmede yatar. Yığınlar örgütlenmemişse proletarya hiçbir şeydir. Örgütlüyse herşeydir. Örgüt demek, eylem birliği, pratik uygulamada birlik demektir. Fakat her eylem ancak hareketi geriye değil ileri itmeye, proletaryayı ideolojik olarak geriletmeye, yozlaştırmaya ve zayıflatmaya değil birleştirmeye, ilerletmeye yaradığı için ve bunu yaptığı sürece değerlidir. İlkeler üzerine kurulmamış örgüt anlamsızdır ve pratikte işçileri egemen burjuvazinin zavallı bir kuyruğu haline getirir. Bu yüzden *proletarya, tartışma ve eleştiri özgürlüğü olmayan eylem birliği tanımaz.* (abç) Bu yüzden, sınıf bilinçli işçiler şunu akıldan çıkarmamalıdır ki ilkelerin ciddi olarak çiğnenmesi tüm örgütsel bağların kopmasını zorunlu kılar." (Lenin, *agy,* c.11, s.320)

Eylemde birlik proletarya için her zaman can alıcı önem taşır. Açık tartışma, bunun doğruluğunu sağlamanın, güvenceye almanın bir mekanizması olarak, komünist partisinde merkezi otoritenin gücü fikirlerin gücüne dayandığı için devreye girer ve ideolojik birlikle örgütsel birlik arasındaki bağın kopmasını önler.

Karar alınıncaya kadar olanaklar elverdiği ölçüde her militanın tartışmaya katılmaya, kararın oluşmasına katkı yapmaya, varsa eleştirilerini getirmeye hakkı vardır. Karar alındıktan sonra eylem bitene kadar bütün herkesin görevi o kararın tam olarak uygulanmasına çalışmaktır. Alınan kararın uygulanması sırasında hiçbir militan ne kendi parti örgütünün toplantısında, hücresinde, ne de parti dışı herhangi bir yerde eylem birliğini bozucu eleştiri yöneltemez. Eylem bittikten sonra hâlâ kararın doğruluğuna ikna olmamışsa üyenin eleştirisini yineleme hem hakkı, hem de görevidir.

II. Kongre'de *Iskra,* partinin merkez organı oluyor. Oportünistler azınlıkta kalıyor. Martof merkez organa seçildiği halde, görevini boykot ediyor, çalışmalara katılmıyor. Lenin Martof'un disiplinsizliğini eleştirirken komünist disiplinin gereklerini de ortaya koyuyor:

"Normal bir savaşım, görüşlerin savaşımı, belli sınırlar içinde yürüyen bir savaşıma izin verilebilir, *ama boykot, merkez komitesinin yönetimi altında çalışmayı reddetmek, parti kasasını parasal olarak desteklemeyi reddetmek, bunlara izin verilemez."* (Lenin, c.7, s.157) (abç)

Komünist partisinde ideolojik tartışmaya yer vardır, görüşler yasaklanarak parti monolitik yapılamaz ama komünist partisi yukarıdan aşağıya örgütlenir. Merkezin direktifleri doğrultusunda hareket etmemek, yukarıdan aşağıya örgütlenme işleyişinin kurallarını çiğnemek, parti birliğini bozar. Bu ise ancak derin ilkesel ayrılıklar varsa, birlikte hareket etmek olanaksızsa başvurulabilecek bir yoldur. Yoksa parti yıkıcılığıdır.

Doğru anlaşılması ve uygulanması kaydıyla, açık tartışma eylemde birlik parti yıkıcılığına karşı, yapıcı bir ilkedir.

Doğrunun elinde yapıcı bir ilke: Açık tartışma-eylemde birlik

Açık tartışma eylemde birlik ilkesine karşı çıkmak, hem ideolojik plüralizm, hem örgütsel bölücülük demektir. Parti çok çeşitli insanlardan oluşur. Çeşitli konularda ayrı görüşlerin çıkmayacağını düşünmek idealizm olur. Özellikle sınıf savaşını doğrudan ilgilendiren farklı görüşlerin doğru görüş tarafından ikna ile öğütülmesi gereklidir. Bu da açık tartışmayla olur. Çeşitli görüşler öğütülmeden, partide bir ideolojik birlikten söz edilemez. Farklı görüşler açıkta ya da derinde durur ve sürekli eylemi etkiler, merkeziyetçiliği zayıflatır. Bilinçli merkeziyetçilik doğruya inanca dayanır. Herkesin kendine göre "doğru"su olursa, bu davranışları farklılaştırır ve örgütü böler.

Açık tartışma eylemde birlik her koşula göre uygulanabilecek bir ilkedir. İlke oluşu bu genelliğiyle bağlıdır. Fikir ayrılıkları varsa, bunların giderilmesini ve bu süreçte partinin dağılmamasını sağlar. Sonunda doğrunun güçlenmesini ve eylemde birliği pekiştirmesini sağlar. Yoksa fikir ayrılıkları temelinde fraksiyonlar doğar.

Açık tartışma eylemde birlik ilkesini fraksiyonculukla eşit göstermek saçmadır. Tam tersine fraksiyonculuğu hem engeller, hem de çıkmışsa giderir, çözer. Bu ilke yapıcıdır.

Açık tartışma eylemde birlik ilkesini örgütlü tartışmaya ters düşürmek de saçmadır.

Örgütlü tartışma açık tartışma hakkının kullanılış biçimidir. Bu hakkın kullanımı, tabanın yönetime bir yetki devridir. Yönetim yetkiyi kötüye kullanırsa, ya da kullanması gerektiği halde kullanamazsa açık tartışma herkesin en doğal hakkıdır.

Komünist partisinde sınıf savaşımı için zaman kaybı olacak boş zevzekliğe yer yoktur. Herşeyde olduğu gibi sınıf savaşımının çıkarı bunda da ana ölçüttür.

Partide disiplin nasıl sağlanır, nasıl güçlendirilir?

Bu soruyu Lenin sormuş ve çok güzel yanıtlamıştır:

"Yineliyorum: Rusya'da utkuya ulaşmış proletarya diktatörlüğünün deneyimi, düşünmeyi beceremeyenlere ya da bu konuda kafa yormamış olanlara bile, mutlak merkeziyetçiliğin ve proletaryanın sıkı disiplininin burjuvaziye karşı utkunun zorunlu koşulu olduğunu göstermiştir.

"Buna çok yerde değinilmektedir. Ne var ki, bunun ne anlama geldiği ve hangi koşullarda olanaklı olduğu konusunda hiç de yeterince kafa yorulmamaktadır. ...

"(...)

"İlk akla gelen sorular şunlardır: Proletaryanın devrimci partisinin disiplini nasıl sağlanır? Nasıl sınanır? Nasıl güçlendirilir? Birincisi, proleter öncünün sınıf bilinciyle, devrime adanmışlığıyla, tutkusu, özverisi ve yiğitliğiyle. İkincisi, bu öncünün emekçi halkın en geniş yığınlarıyla, başta proletarya olmak üzere, *ama aynı zamanda proleter olmayan emekçi yığınlarıyla da* bağlanma, en sıkı ilişkiyi sürdürme ve — nasıl diyeyim — belli ölçüde kaynaşma yeteneğiyle. Üçüncüsü, bu öncünün siyasal yöneticiliğinin doğruluğuyla. Yeter ki geniş yığınlar *kendi deneyimleriyle* bunların doğruluğunu anlamış olsun. Bu koşullar olmadan, misyonu burjuvaziyi devirip tüm toplumu dönüşüme uğratmak olan ileri sınıfın partisi olmaya gerçekten yetenekli bir devrimci partide disiplin sağlanamaz. Bu koşullar olmadan, disiplin sağlamaya yönelik tüm çabalar boşa çıkar ve laf ebeliği ve şarlatanlıkla sonuçlanır. Öte

yandan, bu koşullar bir anda çıkamaz. Bunlar ancak *uzun çabalar* ve savaşarak kazanılmış *deneyimle* yaratılır. Devrimci teori bunların yaratılmasını kolaylaştırır. Devrimci teori ise dogma değildir, ancak gerçekten yığınsal ve gerçekten devrimci bir hareketin pratik eylemiyle yakın bağ içinde son biçimini alır.

"Bolşevizmin 1917-20 arasında, görülmemiş denli zor koşullarda, en sıkı merkeziyetçiliği ve demir disiplini oluşturmuş ve başarıyla sürdürebilmiş olması, Rusya'nın birtakım tarihsel özgüllüklerinden kaynaklanmaktadır.

"Bir kez, Bolşevizm 1903'de Marksist teorinin çok sağlam temeli üstüne oturdu.

"(...)

"İkincisi, teorinin bu granit temeli üstünde yükselen Bolşevizm, elde ettiği deneyimin zenginliği açısından dünyada eşi görülmemiş bir onbeş yıllık pratik tarihten (1903-17) geçti. O onbeş yıl boyunca, başka hiçbir ülke o devrimci deneyime, hareketin değişik biçimlerinde — legal-illegal, barışçıl-fırtınalı, gizli-açık, yerel hücreler-yığınsal hareketler, parlamenter-terörist — bu denli hızlı ve değişken bir deneyime yaklaşık olsun tanık olmadı. Başka hiçbir ülkede, bu kadar kısa zaman içinde, çağdaş toplumun *tüm* sınıflarının savaşımının bu kadar zengin biçimleri, tonları ve yöntemleri yoğunlaşmamıştır." (Lenin, *agy*, c.31, s.24-26) (abç)

Bolşevik disiplin ve merkeziyetçilik nasıl sağlandı, nasıl korundu, nasıl geliştirildi, bundan güzel anlatılamaz. Alıntıların gösterdiği sonuçları kısaca özetlersek:

1. Mutlak merkeziyetçilik ve demir disiplin utkunun zorunlu koşuludur.

2. Bolşeviklerde bu disiplin

a. öncünün sınıf bilinci, devrime adanmışlığı, özverisi, kahramanlığıyla,

b. yığınlarla bağlanma yeteneğiyle,

c. siyasal strateji ve taktiklerinin doğruluğu ve yığınların *kendi deneylerinden* bunun doğruluğunu görmeleriyle sağlandı ve güçlendirildi.

3. Bu koşullar bir anda oluşmaz. Uzun süreli çaba ve deneyim kazanmayla olur. Doğru devrimci teori de yardımcı olur.

4. Bolşevikler böyle bir disiplin sağlamayı nasıl başarabildi?

a. Bolşevik Parti, Marksizmin sağlam tabanına oturdu. Rusya'nın zengin deneyiminin büyük payı oldu. Avrupa'ya sürgünler yeni fikir akımlarını, yeni gelişmeleri taşıdı.

b. Onbeş yıllık savaşımda kadrolar pişti.

Ve böylece Bolşevizmin dünyaya destan disiplini doğdu.

Parti disiplininin toplumsal-sınıfsal niteliği

Disiplin sınıfsal bir kavramdır. Proletarya üretimdeki yeri gereği disiplinlidir. Bu ne demektir?

Lenin şöyle diyor:

"Büyük ölçekli makina endüstrisi ... mutlak ve kesin irade birliği ister. Bu irade birliği yüzlerce, binlerce, on binlerce kişinin birleşik emeğini yönlendirir." (Lenin, *agy*, c.30, s.475)

Yani, proletarya üretimdeki yeri gereği disiplinlidir demek, fabrikanın nesnel olarak sağladığı irade birliğinden söz etmektir. İşçi adam belli saatte işinde olur. İşini belli bir düzen içinde yapar. Bunu yapmazsa fabrika üretimine katılamaz. Fabrika nesnel olarak bunu gerektiriyor.

İşte proletaryanın üretimde uyması gereken ve yaşamına işleyen bu düzen, onun sınıf savaşımında, örgütlenmesinde de yansır. Proletarya, irade birliği içinde, örgütlü, planlı davranır.

İşin bir de toplumsal düzenle bağlı yönü vardır. Kapitalizm altında fabrika işçisi, üretimdeki yeri gereği örgütlüdür, disiplinlidir. Ama bunun yanı sıra da, kapitalistten kaynaklanan bir disiplinin etkisi altındadır. Kapitalist toplumda sermayenin disiplini egemendir. Bu disiplin de açlık tehdidine dayanan disiplindir.

Kapitalist toplumda proletaryada iki özellik birliktedir. Toplumsal düzenden bağımsız olarak, proletaryanın üretimdeki yerinden doğan disiplinlilik. Ve kapitalistin kendi çıkarı için tüm toplumda kurduğu disiplinin etkileri.

İşçi sınıfının öncü partisinin disiplini, proletaryanın yukarıdaki özelliklerinin birincisi temelinde, ikinci özelliğe karşı bir disiplin anlayışı üzerinde kuruludur. Açık tartışma eylemde birlik. Eylemde birlik, proletaryanın üretimdeki yeri gereği taşıdığı özelliğe dayanır. Açık tartışma ise kapitalizmin açlık tehdidine dayanan disiplinine karşı bilinci, doğruluğu, ilkeselliği getirir. Ne yaptığını, neyi ne için yaptığını bilen gelişkin kafayı getirir. Proletaryanın insiyatifini açar. İkisi birlikte, anlamı kavranmış, doğruluğuna inanılmış eylemde birliği içeren parti disiplinini oluşturur.

Kapitalist toplumda, komünist partisinin disiplini ileri bir disiplindir. Parti, büyük ölçekli üretimin nesnel temelinde, kapitalizmin toplumsal disiplininden çok daha ileri bir disiplin kurar. Ancak böyle bir disiplinle devrim yapabilir. Proleter yığınlarının devrimci enerjisini ancak böyle bir disiplin anlayışı harekete geçirebilir.

Devrimden sonra, sosyalizm kuruculuğunda, açık tartışma-eylemde birlik ilkesi proletarya diktatörlüğünün işçiler emekçiler için geçerli olan disiplin anlayışıdır. Düşman sınıfları dışlar. Onlar için diktatörlüktür. Düşman sınıfların yok olmasıyla, sosyalist toplumun kurulması ve güçlenmesiyle birlikte "açık tartışma eylemde birlik" ilkesi tüm topluma egemen disiplin anlayışı olur.

"Her yeni toplum düzeni insanlar arası yeni ilişkiler, yeni bir disiplin ister. Bir zamanlar feodal disiplin olmadan ekonomik yaşam olanaksızdı. O zamanlar yalnız bir disiplin vardı: Kamçı disiplini. Kapitalistlerin yönetimi sırasında disiplin gücü açıktı. Şimdi ise, Sovyet devrimiyle, sosyalist devrimin başlamasıyla disiplin yeni ilkeler üzerinde kurulmak zorundadır. İşçilerin ve yoksul köylülerin örgütlenme gücüne inanan bir disiplin, yoldaşlık ilişkisinde bir disiplin, sapına dek karşılıklı saygıya dayanan bir disiplin, savaşımda bağımsızlığa ve girişkenliğe dayanan bir disiplin." (Lenin, *agy*, c.27, s.515)

Lenin başka bir yerde yine yeni disiplinden söz ederken, belirleyici olan işçi sınıfının sınıf bilinci ve kararlılığıdır der. Bir başka yerde ise şöyle der: "İşçilerin azgın, kabaran, bentlerini aşan, buhar seli gibi coşkun 'açık toplantı' demokrasilerini, çalışma sırasındaki çelik disipliniyle, tek kişinin, Sovyet liderinin isteğine sorgusuz sualsiz boyun eğmesiyle bağdaştırmayı öğrenmek zorundayız." (Lenin, *agy*, c.30, s.476) Açık tartışma, eylemde işte çelik birlik!

III
TKP'DE KAVGANIN ODAKLARINDAN BİRİ: DİSİPLİN ANLAYIŞI

Bu bölüm gazetemizin 135, 221-222, 233, 247, 249, 272. sayılarında çıkmış yazılardan ve TKP'mizi Yükseltelim *broşürümüzden derlenmiştir.*

Emperyalizmin Zayıf Halkası Türkiye yayınlandığında yoldaşımız, TKP'nin 1977 Konferansı'nda aldığı kararlara ters birşey söylememişti. Kitabı yayınlamakla parti disiplinini çiğneyen bir suç işlememişti.

Herşeyi, tüzüğü, disiplini, yoldaşça güveni bozan menşevik yönetim oldu. 1979'da hiçbir tüzüksel gerekçeye dayanmadan, sorunu MK'da bile tartışmadan, tasfiyeciliğin kılıfı sahte bir "disiplinsizlik" suçlamasıyla Veli Dursun yoldaşımızı önce MK'dan, sonra partiden "çıkardı".

İşçinin Sesi'nin 1979'da tamamıyla haklı nedenlere dayanarak başlattığı açık ideolojik savaş, oportünist fraksiyonculuğa karşı partiyi yükseltme savaşıydı. İkiyüzlü olmayan, pırıl pırıl, onurlu bir savaştı. Parti içinde varolan "illegal" fraksiyonların teorik görüşlerini, aralarındaki farklılıkları açıkça ortaya koymadan el altından yürüttükleri çekişme ise fraksiyonculuktu, bölücülüktü.

1980 Plenumu'nda, oportünistler *İşçinin Sesi*'ni örgütsel olarak "yendiklerini" ama ideolojik planda yenemediklerini, çok sayıda yoldaşın *İşçinin Sesi*'nin görüşlerini benimsediğini, bunları kazanmak için ideolojik savaş gerektiğini de açıkça söylediler. İdeolojik olarak yenmeden örgütsel "yenmek". İşte çiftlikçiliğin ta kendisiydi. Ayrıca bu yoldan gerçek bir örgütsel "yenilgi" de sağlanmış olmazdı.

H. Erdal yoldaşın bayrak açarak ayrılması ve deneyimlerini yazarak partiye aktarması, likidatör-menşevik "resmi" yönetimin sergilenmesi doğrultusunda bir sis perdesini daha kaldırdı.

H. Erdal yoldaş şöyle anlatıyor:

"1977 Konferans Raporu'nda ve İ. Bilen'in okuduğu Politik Büro raporunda *İşçinin Sesi* gazetesi, partimizin başarılı bir organı olarak övülmekteydi.." (H. Erdal, *TKP'mizi Yükseltelim, İşçinin Sesi* Yayınları, s.21)

"İ. Bilen'in Veli Dursun yoldaşa, kitaba ve çalışmalarına sempatisi o kadar yüksekti ki, toplanacak önümüzdeki plenumda Veli Dursun'un Politbüro'dan çıkarılacak bir başka yoldaşın yerine Politbüro'ya girmesi yolundaki önerisini söyledi ve bu konudaki düşüncelerimi sordu." (*agy*, s.22)

Erdal yoldaşın broşüründen öğrendiğimize göre, kitap üstüne radyodan bir tanıtma yazısı yayınlanması bile düşünülmüştü. Ancak 1979'da keskin bir dönüş oldu. Erdal yoldaş bu keskin dönüşü şu sözlerle anlatıyor:

"1979'da Plenum tarihi yaklaştığında birdenbire yüzseksen derecelik bir dönüş oldu. Bir 'disiplin' sorunu ortaya çıkarıldı. İ. Bilen'in önerisiyle yazılan kitabın, parti yönetiminin onayı dışında yayınlandığı gerekçesiyle, Veli Dursun'u disiplinsizlikle suçladık. İdeolojik bir gerekçe hiç kimse getirmiyordu. Getiremezdi de, çünkü Kasım 1977'de örgüt sekreterleriyle yapılan toplantıda Politbüro, devrimci durum dahil, kitabın belkemiğini oluşturan tüm görüşleri onaylamıştı. Onun için saldırının kılıfı "disiplinsizlik" olarak bulundu. Böylece İ. Bilen'in Politbüro'ya almayı düşündüğü Veli Dursun'u yine İ. Bilen'in önerisiyle disiplinsizlik gerekçesiyle MK'dan çıkarttık!" (*agy*, s.22-23)

Erdal yoldaş bu keskin dönüşün altında yatan anlayışı da şöyle anlatıyor:

"Veli Dursun yoldaşa ve daha sonra *İşçinin Sesi*'ne karşı takınılan bu tutumun, göklere çıkarmaktan yere batırmaya bu ani dönüşün altında yine şu likidatör anlayış yatıyordu: Türkiye'de devrime öncülük edecek illegal komünist partisinin yadsınması. Ne zaman ki legale çıkma hayalleri yıkıldı, partinin likidasyonunun koşulları da doğdu. *İşçinin Sesi*'nin tasfiyesi, işte bu likidasyonun önündeki tek *ideolojik* engeli ortadan kaldırmaya yönelikti." (*agy*, s.26)

1981'de menşevik bile denemeyecek Partizan kliği başa geldi. 1983'te 5. Kongre dedikleri bir toplantı yapıldı.

Bu toplantının 18. kararının 3. maddesinde şöyle deniyor:

"3. Geçmişte kooptasyon yolu ile MK'ne alınan Veli Dursun ve H. Erdal'ın MK'ne koopte edilme kararının onaylanmamasına, böylece onların, TKP MK üyeliği gibi onurlu bir görevi hiçbir zaman taşımamış olarak kabul edilmesine" (*TKP 5. Kongre Belgeleri*, s.115)

Birincisi, 1973 atılımı bir kongre ile başlatılamadığı için oluşturulan MK'nın tamamı ya girişimci üye ya da koopte edilmiş üye statüsündedir. Üstelik Veli Dursun ve H. Erdal yoldaşlarımız koopte edilmiş üyeler de sayılmazlar. Onlar MK'nın *girişimci üyeleridir.* Yani daha örgüt oluşum sürecindeyken, yukarıdan aşağıya örgüt kurma işi yapan MK üyeleridir. H. Kutlu ekibi o zamanlar parti üyesi bile değillerdi.

Yoldaşlarımız 1977 Konferansı'na kadar MK üyesi olarak çalıştılar, örgüt kurdular. 1977 Konferansı onların hukuksal durumunu kökten değiştirmiştir. Yani, o güne kadar kooptasyonu varsaysak bile, o günden sonra durum değişmiştir. Değişen durumu İ. Bilen'in *Rizospastis* gazetesine verdiği demeçten okuyalım:

"Konferansımız büyük bir başarıyla sonuçlandı. Partimizin Leninci birliği daha da pekişti. Delegeler, parti MK'nın raporunu, platformunu ve bütün belgelerini tartıştılar ve alkışlarla onayladılar. Partinin yeni program ve tüzüğünü, MK'nın politikasını ve çalışmalarını oybirliğiyle onayladılar. *Konferans MK'yı, Politik Bürosu'nu ve Genel Sekreteri yine oybirliği ile onayladı." (TKP MK Genel Sekreteri İ. Bilen yoldaşın Parti Konferansı'nda okuduğu MK Raporu,* TKP Yayınları, s.52) (abç)

Görüldüğü gibi 1977 ile birlikte artık girişimci üye ya da koopte edilmiş üye durumu ortadan kalkmıştır. Konferansın oybirliğiyle onayladığı bir MK söz konusudur. Dolayısıyla, en basit mantık kurallarıyla tutarlı kalınacaksa, burada reddedilen Dursun ve Erdal yoldaşlarımızın MK'ya kooptasyonu değil 1977 Konferans kararıdır.

Partizan kliği bir yandan bunu yapmış, öte yandan 1977 Konferansı'nı, konferans da değil kongre saymıştır.

Neden, nereden ve nasıl partinin başına çöreklendiği bilinmeyen partizan kliği tüzüğe, PB ve MK kararlarına uygun kongre topladık diyor!

Tüzüğün 37. maddesi, kongrelerin arası 4 yılı geçemez diyor. Kongre delegeleri il komitelerinin kongrelerinde seçilir diyor. Zorunluluk olursa MK delegeler için aday gösterebilir diyor. Olağanüstü hallerde kongre yerine konferans toplanabilir diyor.

Tüzük 1974'te yazılmış, 1975'te yürürlüğe girmişti. Buna bakarsak en geç 1981'de kongre toplanması gerekirdi. Bunun dışında, 1983'deki bir toplantıya "tüzüğe uygun kongre" denebilmesi için tek yol vardı: Bu da 1977 Konferansı'nı kongre yerine geçen bir konferans saymaktı.

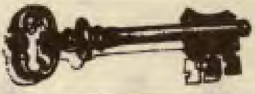
Konferans, kongre sayılıyordu.

Bu durumda, nasıl oluyordu da, MK üyelikleri bir önceki kongrede onaylanmış V. Dursun ve H. Erdal yoldaşların, MK'ya 1977'den de çok önce olan kooptasyonlarını onaylamıyordu?

H. Kutlu ekibi tüzük çerçevesi içinde *İşçinin Sesi*'nden kurtulamadığı için, partinin geçmiş örgütsel uygulamalarını çarpıtmak, işine geleni alıp, işine gelmeyeni reddetmek gibi bir yola başvurmuştur. Böylece partiyle kendi bağlarının kopukluğunu açık etmiştir.

Son getirdikleri program ve sözü edilen toplantı belgeleri dikkatle incelenirse görülür ki, 1973'te yeniden örgütlenen TKP'ye ve 1977 Konferansı'na yabancı bir yaratık "TKP" diye ortalığa salınmıştır.

Ve TKP'nin 5(1). Kongresi bu koşullarda toplanmıştır.

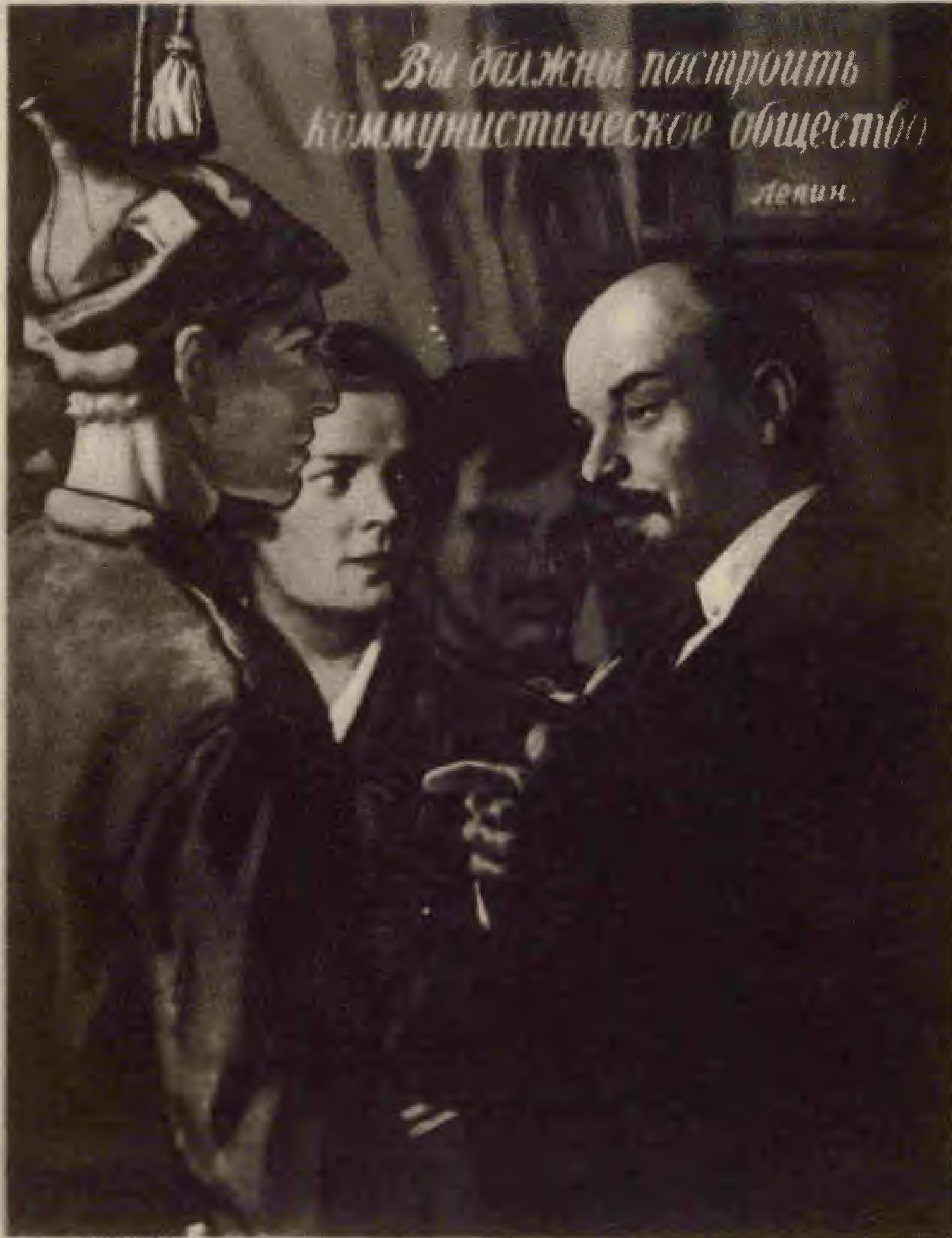
ANAHTAR

Başı sayfa 6'da

belgi yüzünden reddetmeleri, aynı ölçüde zararlıdır. Bir belginin böyle uygulanışı kaçınılmaz olarak devrimci lafazanlığa dönüşür.

Bir akademik hareketin, bir siyasal hareketin düzeyini düşüreceği, ya da böleceği ya da ondan uzaklaşacağı koşullar olabilir — ve o zaman Sosyal Demokrat (komünist — *İ.S.*) öğrenci gurupları kuşkusuz, ajitasyonlarını böyle bir harekete karşı yoğunlaştıracaklardır. Ancak, içinde bulunduğumuz dönemin nesnel siyasal koşullarının farklı olduğunu herkes görebilir. Akademik hareket, dar bir özerkliğe şu ya da bu ölçüde alışmış yeni öğrenci "kuşağı" içinde bir hareketin *başlangıcını* ifade ediyor. Ve bu hareket, diğer yığınsal savaşım biçimleri günümüzde eksik kalırken, geçici bir durgunluk yerleşmişken ve geniş halk yığını sessizce, yoğun bir şekilde ve yavaştan üç devrim yılının deneyimini *hazmetmekle* meşgulken başlıyor.

Bu koşullar altında, akademik eyleme karşı olduklarını ilan etselerdi, Sosyal Demokratlar (komünistler — *İ.S.*) büyük bir yanlış yapmış olurlardı. Hayır, partimize bağlı öğrenci gurupları hareketi desteklemek, ondan yararlanmak ve onu genişletmek için her çabayı göstermelidir. Sosyal Demokrasinin (komünist hareketin — *İ.S.*), hareketin ilkel biçimlerine verdiği diğer bütün desteklerde olduğu gibi, şimdiki destek de herşeyden önce, çatışmanın ayağa kaldırdığı ve genel bir kural olarak, çoğu bu çatışmayla hayatlarındaki *ilk* siyasal çatışma deneyimini geçiren geniş kesimler üzerinde ideolojik ve örgütsel etkinlikten oluşmalıdır. Son iki yıl içinde üniversitelere giren öğrenci gençlik, siyasetten hemen hemen bütünüyle yalıtılmış bir hayat yaşadı ve dar akademik özerklik ruhunda, yalnızca Düzen'in profesörlerince ve resmi basınca değil, aynı zamanda liberal profesörler ve bütün Kadet Partisi'nce eğitildiler. Bu gençlik için büyük ölçekli bir boykot (eğer o gençlik büyük ölçekli bir boykotu örgütlemeye yetenekliyse, biz ona bu çabasında yardımcı olmak için herşeyi yapmalıyız, ama kuşkusuz, herhangi bir burjuva hareketin başarısını garantilemek biz sosyalistlere düşmez), işin içine girenler farkında olsunlar ya da olmasınlar, bir siyasal çatışmanın başlangıcıdır. Bizim işimiz, "akademik" protestocular yığınına çatışmanın nesnel mantığını açıklamak, onu *bilinçli olarak* siyasallaştırmaya çalışmak, Sosyal Demokrat (komünist — *İ.S.*) öğrenci guruplarının yürüttüğü ajitasyonu on kat arttırmak ve *bütün* faaliyeti öylesine *yönlendirmektir* ki, son üç yılın tarihinden devrimci sonuçlar çıkarılabilsin, yeni bir devrimci savaşımın kaçınılmazlığı anlaşılsın ve bizim, otokrasinin yıkılması ve bir kurucu meclisin oluşturulması çağrısını yapan o eski — yine de yaşanan zamana uygun olan — belgilerimiz, bir kez daha taze demokrat kuşaklar arasında yine bir tartışma konusu olsun ve onların siyasal odaklaşmasında bir mihenk taşına dönüşsün.

Lenin, "siz komünist toplumu kurmalısınız" diyor. 10-17 Kasım Dünya Gençlik Haftası'nda bizim de mesajımız budur.

Sosyal Demokrat (komünist — *İ.S.*) öğrencilerin böyle bir çalışmadan yan çizmeye hiçbir hakları yoktur. Ve yaşanan şu anda bu çalışma ne denli güç olursa olsun, tekil ajitatörler şu ya da bu üniversitede, öğrenci derneğinde, toplantıda vb. ne denli terslikler karşılaşırsa karşılaşsın, biz, kapıyı vur, açılacaktır diyeceğiz! Siyasal ajitasyon çalışması hiçbir zaman boşa gitmez. Onun başarısı yalnızca, bizim şimdi ve burada bir çoğunluğu yanımıza kazanıp kazanmamamızla ya da eşgüdümlü siyasal eylem için onaylarını alıp almamamızla ölçülmüyor. Mümkündür ki bütün bunlara bir anda ulaşmayacağız. Fakat tam da bu nedenle, biz geçici başarısızlıklardan umutsuzluğa kapılmadan, ama en güç koşullar altında bile inatla, bildiğinden şaşmadan ve tutarlı olarak, *kendi çalışmamızı* sürdürmek üzere örgütlü bir proleter partiyiz.

St. Petersburg Ortak Öğrenci Konseyi'nin aşağıda bastığımız çağrısı gösteriyor ki, öğrencilerin en aktifleri bile, inatla saf akademik amaçlara sarılıyorlar ve hâlâ Kadet-Oktobrist havalarından çalıyorlar. Ve bu, Kadet-Oktobrist basını boykota karşı en iğrenç biçimde tutum alırken, savaşım doruk noktasındayken onun zararlı, kriminal, vb. olduğunu kanıtlamaya çalışırken oluyor. Biz, partimizin St. Petersburg Komitesi'nin Ortak Konsey'e iletmeyi gerekli gördüğü sert yanıtı ancak olumlu karşılarız.

Açıktır ki, Schwartz'ın kırbaçları, günümüz öğrencilerini "akademik"lerden "siyasetçi"lere değiştirmek için henüz yeterli değildir. Onlar, daha fazla sayıda Kara Yüz başçavuşunun yeni kadrolara tam devrimci eğitim verecek akreplerine ihtiyaç duyuyorlar. Bizim, Kara Yüz-Oktobrist Duma'yla güçlerini birleştirmiş olan otokrasiyle, ulusal çapta, daha fazla burjuva-demokratik çatışmanın kaçınılmaz olduğunu açık seçik gören biz Sosyal Demokratların (komünistlerin — *İ.S.*) tamamen Stolipin'in politikasıyla, karşı-devrimin attığı her adımla eğitilen bu kadrolara sürekli dikkat göstermemiz gerekiyor.

Evet, ulusal çapta. Çünkü Rusya'yı geriye döndüren Kara Yüz karşı-devrimi, yalnızca devrimci proletaryanın saflarında yeni savaşçıları çelikleştirmiyor ama kaçınılmaz olarak, proleter olmayan, yani burjuva demokrat (bu, tabii ki, *bütün muhalefetin* savaşımda yer alacağı anlamına değil, burjuvazinin ve küçük burjuvazinin gerçekten demokrat ögelerinin, yani savaşıma yetenekli olanlarının, geniş katılımı olacağı anlamına geliyor) yeni bir hareketi canlandıracaktır. 1908 Rusyası'nda yığınsal bir öğrenci savaşımının başlaması, siyasal bir belirtidir. Karşı-devrim tarafından yaratılan bütün bugünkü durumun belirtisidir. Binlerce ve milyonlarca iplik, öğrenci gençliği orta ve alt burjuvaziye, küçük memurlara, belli köylü guruplarına, din adamlarına vb. bağlıyor. Eğer, 1908 ilkbaharında, Pyotr Struve'nin temsil ettiği eski Kadet yarı derebeyi birliğinin hafifçe solunda kalan "Osvobojeniye Ligi"ni mezardan çıkarma girişimleri olduysa, eğer, herkesten çok Rusya'nın demokratik burjuvazisine yakın olan öğrenci yığını sonbaharda rahatsızlık duymaya başlamışsa, eğer satılık kalemler katmerli kötü niyet taşıyarak, okullarda devrime karşı yeniden ulumaya başladılarsa, aşağılık liberal profesörler ve Kadet liderleri, o sevgili Oktobristleri hoşnutsuzluğa sürükleyen, erki elinde bulunduran Oktobristleri "uzaklaştıran" zamansız, tehlikeli ve yıkıcı boykotlara karşı ağlayıp sızlanıyorlarsa, işte o zaman barut fıçısında yeni barut birikmeye başlamış demektir. Tepkiye karşı tepki *yalnızca* öğrenciler arasında *başlamıyor* demektir.

Ve, işçi sınıfının partisi, bu başlangıç ne denli zayıf ve embriyonik olursa olsun, ondan yararlanmalıdır, öyle de yapacaktır. Biz, devrimden önce yıllarca, onyıllarca devrimci belgilerimizi önce okuma guruplarına, sonra işçi yığınlarına, sokaklara, sonra da barikatlara taşıyarak çalışmaya yetenekliydik. Onsuz eşgüdümlü siyasal eylem hakkındaki bütün söylenenlerin boş birer söz olarak kalacağı şeyi, günün görevini oluşturan şeyi, herşeyden önce örgütlemeye *şimdi de* yetenekli olmalıyız. Bu görev, onun devrimci belgileri için yığınlar arasında her yerde *siyasal ajitasyon* yaparak, güçlü bir proleter örgüt inşa etme görevidir. Bizim üniversite guruplarımızın da, kendi öğrenci çevrelerinin ortasında, bu örgütlenme görevini, somut harekete dayalı bu ajitasyonu becermesi gerekir.

Proletarya geride kalmayacaktır. O, salon toplantılarında yapılan konuşmalarda, legal derneklerde, üniversite duvarları içinde, temsilci kurumların kürsülerinde üstünlüğü çoğu kez burjuva demokratlara kaptırır. Ancak, yığınların ciddi ve büyük devrimci savaşımında üstünlüğü hiçbir zaman vermez ve vermeyecektir!

Bu savaşımı bir doruk noktasına ulaştıracak bütün koşullar, bazılarımızın umduğu hızla ve kolayca olgunlaşmıyor. Ancak, bu koşullar olgunlaşıyor ve şaşmaz bir şekilde bir doruk noktasına yaklaşıyor. Ve küçük akademik çatışmaların bu küçük başlangıcı büyük bir başlangıçtır, çünkü onun ardından — bugün değilse yarın, yarın değilse öbürgün — büyükleri gelecektir.

Burjuvazinin kanlı ellerini yıkama çabasında yeni bir adım daha

Pis ellerinizi Nazım'dan çekin!

Halkımız burjuva değerlere yüz çevirdikçe burjuvazi halkın sahip çıktığı değerleri sahiplenmeye çabalıyor. Ne kadar çabalasa da onun kanlı, pis ellerini yaratılan olumlu değerlere bulaştırmayacağız. Nazım'ı burjuvazinin "sevgi"sinden koruyacağız.

Halkımız burjuva değerlere bir bir yüz çevirdikçe burjuvazi de halkın sahip çıktığı değerlere sahip çıkmaya başladı. Bu yüzden de insana "ne oldu bunlara böyle" dedirtecek işler yapıyor.

Bugüne dek astığı, kestiği, hapislerde çürüttüğü binlerce devrimcinin kanı burjuvazinin ellerindedir. Gazetemizin daha önceki sayılarında da değindiğimiz gibi burjuvazi kanlı ellerini yıkayıp temizleme çabası içindedir.

Bundan birkaç ay önce *İşçinin Sesi*'nde şöyle demiştik:

"Son zamanlarda 12 Mart'la ilgili olarak burjuva basınında çıkan çarşaf çarşaf yazıları okumak 12 Mart 1971 günlerini yaşayanlar için oldukça şaşırtıcı oluyor.

"Nasıl olmasın ki! Yıllardır kan kokusu almış canavarlar gibi devrimcilere, ilericilere saldıran, devrimcilerin bir an önce idam edilmeleri için imzalar veren burjuvalar, şimdi tüm bunları kendi iradeleri dışında yaptıklarını iddia ediyorlar. Halkımızdan özür diliyorlar.

"Bu yazıların ortak bir özelliği var. 12 Mart dönemindeki devrimci, ilerici gençlere sahip çıkmaya, bu gençlerin suçsuz olduğunu, suçun bazı dış ve iç 'mihraklar'da olduğunu yaymaya çalışmak. Bu arada yalnızca bazı yönetici 'kişiler'in(!) suçsuz gençleri idam etmek gibi bir 'hata' yaptığını(!) kabul etmek. Yani sorumluluğu kişilere atıp, sınıfı temize çıkarmak.

"Gazetelerde, dergilerde 12 Eylül ile ilgili olarak yayınlanan çeşitli yazılarda da burjuvazinin kanlı elini yıkayıp temizleme çabasını görüyoruz. İşkence itirafları, işkencede öldürülenlerin tek tek açıklanması hep bu çabanın getirdiği itiraflardır. *Nokta*'da yayınlanan Sabahattin Ali'nin öldürülmesi olayıdır.

"Bir diğer olay ise Nazım Hikmet'in kaçırılışı ile ilgili olarak geçen yıl *Nokta*'da okuduğumuz olaydı. Yazıldığına göre, Nazım Hikmet'in kaçmasına sanatı çok seven bir genç olan Refik Erduran yardım etmiş. Burjuvazi şimdi bu kaçırma olayına sahip çıkıyor. Bu olayda da eğer doğruysa, yalnızca kişisel bir yardımdan sınıfa pay çıkarıyor. Madem öyleydi o zaman halk sormaz mı, neden Nazım Hikmet kaçmak zorunda kaldı? Türkiye'de yaşama hakkı neden tanınmadı?" (*İşçinin Sesi*, sayı:305, s.6)

Şimdi burjuvazi bir adım daha attı. Nazım Hikmet'in vatan haini olmadığını, tersine büyük bir vatan şairi olduğunu açıklıyor(!)

Yeni Gündem'in son bir-iki sayısında bu konuya geniş yer ayrılmış.

İlk yazıda Nazım Hikmet'in vatan haini olmadığı eski DP milletvekili olan avukatı ağzıyla ispat edilmeye çalışılıyor. Yani denmek isteniyor ki Nazım'ın hapiste çürümesine göz yuman burjuvazi içindeki bazı kişilerdi. Serbest bırakılmasını isteyen pek çok burjuva temsilcisi vardı.

Diğer yazıda ise Türkiye'deki çeşitli kişilerin Nazım Hikmet hakkındaki görüşlerine yer veriliyor. Hepsi Nazım'ın çok iyi bir şair olduğunda birleşiyorlar. Solcular ise aynı zamanda tam bir vatansever olduğunu ilave ediyorlar. Burjuvazinin has adamı İhsan Sabri Çağlayangil'in dediklerine bakın:

"Var mı Nazım gibi bir milli mücadele destanı yazan adam? ... İdeolojiyi sevmeyebilirsiniz ama üslubunu, ama ana dilinizi icabında şamar, icabında silah, icabında yumuşak bir sevgi nağmesi yapan adamı sevmemek olur mu?"

İhsan Sabri bu sözlerle bir yandan Nazım'ı esas olarak ulusçu bir şair gibi göstermeye çalışırken, öte yandan, halkın birikmiş tepkisi karşısında, komünist şair Nazım'ı pek sevdiğini belirtmek zorunda kalıyor. Yıllarca hapiste çürüt, olmadık eziyetler et, sonra da halktan korkup ne kadar vatansever bir şairdi biz de çok severiz de.

Yeni Gündem bu tür pek "ilerici" girişimleriyle gerçekte burjuva ideolojisinin yayılmasına, burjuvazinin kendini temize çıkarma çabasına aracılık ediyor.

Bir kez tartışmayı vatan haini mi, vatansever mi diye getirmek, başlıbaşına, konuyu ulusçu bir çerçeveye sıkıştırmak demektir. Nazım ne söylendiği anlamıyla vatan haininydi, ne de bugün onu "savunmak" adına ona yakıştırıldığı anlamıyla vatanseverdi. Nazım burjuvazinin düşmanı, işçi sınıfının, emekçilerin dostuydu. Sorun vatan değil, sınıf sorunuydu. Ve bunu Nazım ne güzel dile getirmiştir.

"Türkiye Komünist Partisi
TKP'em benim
Ömrümde yalnızca seninle
ve senin saflarında olmakla
öğündüm."

İşçi sınıfının büyük ozanı Nazım Hikmet öleli 20 küsur yıl oldu. 1951 yılında yurt dışına kaçmak zorunda bırakıldı ve bir daha da Türkiye'ye dönemedi. Değil Türkiye'ye dönmesine izin vermek, burjuvazi adının bile anılmasına tahammül edemedi. Nazım'ın "vatan haini" olduğuna halkı inandırmak için olmadık yollara başvurdu. Ama onun dizeleri, sınıf savaşımının yükseldiği dönemlerde kapalı salonları aştı, yüzbinlerin doldurduğu meydanlardan taştı. Şiirleri kitapları elden ele dolaştı. Halkımız bu büyük ozana sahip çıktı. Burjuvazinin tüm unutturma çabalarını boşa çıkardı. Şimdi aynı burjuvazi utanmadan, yıllardır halka söylediği yalanları yalayıp yutma sevdasına düştü.

Ancak bir söz vardır. Eşeğe altın semer taksan, eşek yine eşektir. Burjuvazi de istediği kadar temize çıkmaya çabalasın, gırtlağına kadar pisliğin içindedir. Nazım'dan pis ellerinizi çekin!

Handan Alçora

Gecekondu halkı bu düzenin yıkılmasında denek taşı olacaktır

Yıktıkları evlerin altında kalacaklar

22 Ekim sabahı Ankara'da Çankaya belediyesi yıkım ekipleri Dikmen'deki bir gecekonduyu içindeki iki küçük çocuğun başına yıktı. 15 yaşındaki Gül, 11 yaşındaki Gülseren ve çocukları kurtarmak için içeri dalan yıkım ekibi mühendisi beton yığınları altında can verdiler. Olay gazetelerin baş sayfalarında, gecekondu yıkımında facia olarak duyuruldu.

Olaydan sonra yıkım ekibi kaçtı. Daha sonra olay yerine gelen belediye kurtarma ekibi de çevredeki gecekondu halkı tarafından linç edileceği korkusuyla kaçtı.

Tüm burjuva partileri olaya timsah gözyaşları döktüler. Olay yerine delegeler gönderdiler, olayı "facia, zulüm, devletin zorbalığı ..." olarak nitelediler.

1968'lerden beri binlerce gecekondu yerle bir edildi. Halk sokağa atıldı. Tüm bunları bizzat yapanlar şimdi nasıl oluyor da gecekondu halkına dost gözükebilmek için yarışıyor?

Yıllardır gecekondular için milyarlarca lira halkın cebinden alındı. Hâlâ alınmakta. Eskiden bu işi arsa spekülasyoncuları yapıyordu. Şimdi ise devletin kendisi yapıyor.

Dikmen'deki olayda gecekondu sahibinin elinde Tapu Tahsis belgesi olmasına rağmen evi yıktılar. Çünkü gecekondu

sahibi, zabıta komiseri Tevfik Onur'un istediği 200 bin liralık rüşveti verememişti. Eğer bu rüşveti verebilmiş olsaydı gecekondusu "yasal" olacaktı. Bunu en açık bir şekilde mahalle muhtarı dile getirdi. Mahalle muhtarı "belediyenin kendilerinden haraç istediğini, vermeyenlerin evini yıktığını" söyledi.

Gecekondu sahibi Abdülbaki Uludağ belediyede bahçıvan olarak çalışmakta. Olayda hem çocuğunu hem de evini kaybeden baba haklı olarak şöyle soruyor: "Bize layık görülen bu mu? Çocuklarımız niye öldürülüyor? Bunun hesabını soracak kimse yok mu?"

Evet, burjuvazinin yıllardır yoksul işçi ve emekçilere layık gördüğü bu oldu. Ondan başka türlüsü de beklenemez.

Çocuklarımızı hapishanelerde, işkencehanelerde, sokaklarda, okullarda bitiremeyen burjuvazi gecekondularımıza da giriyor. Gecekondularımızı çocuklarımızın başlarına yıkıyor. Gecekondu yıkımlarının da, çocuklarımızın katledilmesinin de, tüm baskı, sömürü ve işkencelerin de hesabını soracak vardır. Tüm bu haksızlık ve zulümlerin hesabını işçi sınıfımız soracaktır.

Başta da söylediğimiz gibi gecekondu yıkımı bugünkü olay değildir. Halkımızın zar zor, dişinden tırnağından arttırarak yapmış olduğu barınakları burjuvazi yoksul halkımıza çok görüyor. Öte yanda Türkiye'nin en güzel sahilleri üzerine gökdelenler dikenlere hiç ses edilmiyor.

Burjuvazi gecekonduları "yasal" olmadığı için yıktığını söylüyor. Öyleyse konut sorununa neden yasal bir çözüm getirmiyor? Yolsuzluk, susuzluk, elektriksizlik, kanalizasyonsuzluk yetmiyormuş gibi bir de evlerimizi başımıza yıkıyor.

Konut Fonu adı altında toplandıkları paralar nerelere kullanılıyor? Toplanan bu paraların işverenlere kredi olarak verildiği, seçimlerde oy avcılığı için kullanıldığı vb. herkesçe bilinen gerçekler. Türkiye burjuvazisinin konut sorununa çözüm getirmeye ne isteği var ne de gücü.

Bizi bu sağlıksız evlerde aç, susuz yaşamaya zorlayan burjuvazi hiçbir endişe duymadan evlerimizi, daha çocukluğunu bile yaşayamamış çocuklarımızın başına yıkıyor. Bundan kurtulmanın tek köklü ve kalıcı çözümü onun düzenini başına çalmaktan geçiyor.

Gecekondu halkı bugün evlerimizi başımıza yıkan burjuvazinin düzenini başına yıkmak için hazırlanıyor.

Edip Olcay

Barışçı olmak ayrılma hakkını ikircimsiz savunmayı *gerektirir*

Resmiler barışçı bile değıldır

Mercan Köklü

Hayatın çeşitli alanları, sınıfların ve önerdikleri siyasal çizgilerin, özlem ve istemlerinin sergilendiği birer platformdur. Kürt sorunu da böyle alanlardan biridir. Burjuvazinin tutumu bellidir. Komünistler hangi hatta yer aldıklarını açıkça propaganda ederek toplumun tüm katlarına duyururlar. Küçük burjuvazinin siyasal temsilcileri, oportünistler de sınıf savaşımının gelgiti içinde bir o yana bir bu yana savrularak görüşlerini sunarlar.

Kürt sorununda takınılan tutum, birkaç noktayı açıklığa kavuşturması açısından büyük önem taşır.

Birinci olarak, Kürt sorunu, bugün Türkiye'de kimin demokrat olup kimin olmadığının önemli bir ayıracıdır. İkinci olarak, enternasyonalizmin savunucuları ile bütün diğer milliyetçi, şövenist, ırkçı düşüncelerin izleyicileri arasında kesin bir hat çizmeye yardımcı olur. Üçüncü olarak, Kürt sorununda, daha genel söylersek, ulusal sorunda benimsenen tutumla, uluslar arasında adil ve haklı bir barışın savunulup savunulmaması, sağlanıp sağlanamaması arasında derin bir bağ vardır.

Ulusal baskıların varlığı, ezen ve ezilen uluslara bölünmüşlük, işçi sınıfı için zararlıdır. Ulusal baskıların, ezilen ulusların varlığı, kapitalist toplumdaki *emek-sermaye çelişkisini bulandırır.* Onun gözlerden saklanmasını kolaylaştırır. Halklar arasına düşmanlık, önyargı ve güvensizlik sokar. Bu ise, sonuçta, işçi sınıfının bir sınıf olarak topluca düşman sınıfa, burjuvaziye saldırmasını, toplumun bütün ezilen güçlerini birleştirmesini zorlaştırır, engeller.

İşçi sınıfının hedefi, burjuva devleti devrim yoluyla yıkarak, toplumu sosyalizm yoluna sokmak ve dünyayı komünizme götürmektir. Ancak, bu hedefe, demokrasi savaşımı içinde hem kendisi eğitilmeden, hem de emekçi yığınları eğitmeden ulaşamaz. Ulusal sorun demokratik bir sorundur. İşçi sınıfı bu sorunda ulusların kendi yazgılarını — ayrılma hakkı dahil — belirleme hakkı için dolu dizgin demokratik kavga verir.

Bu, aynı zamanda proletaryanın enternasyonalist eğitimidir. Proletarya, başka ulusları ezen ulusların özgür olamayacağını, ulusal sorunda yürüttüğü demokratik savaşım içinde öğrenir. Lenin'in de söylediği gibi, ezen ülke işçilerinin enternasyonalist eğitiminde *vurgu,* zorunlu olarak, onların ezilen ülkelerin ayrılma ve bunun için kavga verme özgürlüğünü tanımasına verilmelidir. Bunsuz enternasyonalizm *olamaz.* (Lenin, *agy,* c.22, s.347)

Bunsuz devrim de olamaz. Devrimi yapabilmek için işçi sınıfı Kürt halkını kazanmak zorundadır. Bu ise, ezen ulus burjuvazisince koca bir tarihsel dönem boyu sürdürülen uygulamaların Kürt ulusunun bilincinde yarattığı önyargıları, güvensizliği ve hatta yer yer düşmanlığı ortadan kaldırmak, onun yerine proletaryaya derin bir güveni sağlamak demektir. Kısaca, Kürt halkının güveninin kazanılması, ayrılma hakkını işçi sınıfının ikircimsiz savunması ile bağlı bir süreçtir.

Bu süreçte Türkiye proletaryası ve Kürt halkı birlikte devrime yürüyeceklerdir. Türkiye'de ulusal sorun ancak devrimle çözülebilecek bir demokratik sorundur. Devrimle birlikte, Kürt halkı kendi yazgısını kendisi belirleyecektir.

Eğer proletarya Kürt halkını bu süreç içinde gönüllü birliğe ikna etmişse, o zaman çok uluslu bir cumhuriyet içinde olanaklı olan en sağlam *ulusal barışın* temelleri atılmış olacaktır. Yok öyle olmamış da ayrılma bir gerçeklik olmuşsa, o zaman da, devrim öncesinde işçi sınıfının ve yığınların geçirdiği enternasyonalist eğitim (yani ayrılma hakkının savunusu) ayrı ulusal devletlere bölünmenin en barışçı, en kardeşçe biçimde sağlanmasının temel bir taşı olacaktır.

Devrim sonrasında ayrılma hakkını kazanan Kürt halkı, tek bir cumhuriyette gönüllü birliği tercih etmişse, devrim öncesinde ayrılma hakkı için birlikte kavga verilmiş olması, ulusal baskının ortadan kaldırılmasını, uluslara tanınan *tüm* ayrıcalıkların yok edilmesini çabuklaştıracaktır. İki halk arasında o güne dek yaşanmadık derin bir dostluğu geliştirecektir. *Ulusal barışı* pekiştirecektir. Kürt halkı, ayrılma hakkını ayrı bir devlet kurmak için kullanmışsa, devrim öncesi yıllarda ayrılma hakkı için birlikte kavga verilmiş olması, ulusların ayrı devletlere bölünmesinin en zararsız, en *barışçıl* biçimde sağlanmasını getirecektir. Lenin şöyle diyor:

> "...Gerçekte bu propaganda, yalnızca bu propaganda, (ayrılma hakkının propagandası — *İ.S.*), yığınların gerçekten demokratik, gerçekten sosyalist eğitimini sağlar. Bu, eğer çok-uluslu bir devlet olarak kalacaksa, Rusya'da, ulusal barışa en büyük şansı sağlayacak, bir bölünme sorunu ortaya çıkacaksa, ulusal devletlere en barışçıl (ve proletaryanın sınıf savaşımı için en zararsız) bölünmeyi sağlayacak olan tek propagandadır." (Lenin, *agy,* c.20, s.414)

Ayrılma hakkının tanınması proletaryanın barış için de mutlak istemidir.

Ulusal sorunda ezilen ulusun ayrılma hakkını savunmak her açıdan, bu arada barış açısından da bu denli önemliyken, çok barışsever geçinen resmi TKP gerçek bir barışsever bile olmadığını kanıtlıyor. "Kürt sorununun ... dile getirilmesinin oluşturulması koşullarına gereken geniş birliği daraltacağı"nı söylüyor. "...Soruyu gelecekte değil bugün, genel olarak değil içinde yaşadığımız koşullarda... yanıtlamalı"yız yani ayrılma hakkını rafa kaldırmalıyız diyor. (*Atılım,* 15 Ağustos 1986, s.6)

Ezilen ulusun ayrılma hakkının propagandası görece, duruma ve koşullara bağlı bir görev değildir. Lenin de şöyle diyor:

> "Ezen ulusun böyle propagandayı yapmayan her Sosyal Demokratına (Komünistine — *İ.S.*) bir hain ve bir emperyalist muamelesi yapmak hakkımız ve görevimizdir. Bu, sosyalizmin getirilmesinden önce ayrılma olanak ve 'uygulanabilirliği'nin *şansının* binde bir olduğu yerde bile *mutlak bir istemdir.*" (Lenin, *agy,* c.22, s.346)

Hain ve emperyalist resmiler, bir de, burjuvazinin kendilerine en yakın gördükleri kesiminin (RP, DYP, DSP, SHP, vb.) kabul sınırları içinde olduğunu düşündükleri bazı "pratik" öneriler getiriyorlar. Bu konuda da onlara yanıtı bırakalım Lenin versin:

> "...Proleterler, ulusal sorunda kendi *ilkelerini* burjuvazinin *pratikliğine karşı* ileri sürerler." (Lenin, *agy,* c.20, s.409)

Proleterlikle hiçbir ilgisi olmayan resmilerin getirdikleri somut önerileri *İşçinin Sesi*'nin 315. sayısında S. Sakalı yoldaş sıralamıştı. Bu önerileri tekrar etmeden *Atılım*'ın mantığını sergileyecek bir alıntı daha yapmak istiyoruz:

> "...Bunların (yani burjuva güçlerle birlikte savunulan bazı reformist pratik önlemlerin — *İ.S.*) gerçekleştirilmesi en başta Kürdistan'da serbestçe politik faaliyet yürütülmesini *sağlayacaktır.* Kürt halkı özlemlerini ve istemlerini *şöven devletin baskı ve teröründen kurtulmuş olarak* dile getirebilecektir." (*Atılım,* sayı 6) (abç)

İşte size resmilerin yarattığı son harika! Burjuva devlet yine burjuva devlet. Burjuvazi yine erkte. Burjuvazinin gericisinden liberaline uzanan bugünkü yelpaze yine ortada. Bugün Kürt sözcüğünden ürken, 1978 Kahramanmaraş katliamının başta gelen sorumlusu olan liberaller de dahil bu yelpaze, "o" gün, melek kesilecek. Burjuva devlet durduğu yerde duracak, ama şöven devletin baskı ve terörü kalkacak. Kürt halkı da kurtulacak!

Oysa, burjuva devlet varlığını sürdürdüğü sürece, ezen ulus ve ezilen ulus varolacaktır, ulusal baskı kapitalizm altında kalkmayacaktır. Lenin şöyle diyor:

> "...Kapitalizm altında ulusal (ya da herhangi başka siyasal) baskının ortadan kaldırılması *olanaksızdır* çünkü bu, sınıfların ortadan kaldırılmasını, yani sosyalizmin gelmesini *gerektirir.*" (Lenin, *Toplu Yapıtlar,* İng. basım, c.22, s.325)

Resmiler elbette saf değiller. Bu önerilerin böyle gelmesi, onların saflıklarından değil, tam tersine, devrim düşüncesini, Kürt ulusunun ayrılma hakkını, sosyalizmi reddetmiş olmalarından ileri geliyor. Resmi TKP gerçekten, devrim cephesinden ayrılma hakkını kullanmıştır.

Üstelik yalnızca devrim cephesinden değil, resmiler gerçek barış cephesinden de ayrılmışlardır. Barışçı olmak da ayrılma hakkını ikircimsiz savunmayı gerektirir.

Anadolu devriminin yakıcı bir sorunu olan Kürt sorununda barış ve demokrasinin en basit istemlerine karşı, burjuvaziden yana tutum alan resmileri hain ve emperyalist olarak nitelemek Lenin'in dediği gibi hakkımız ve görevimizdir.

Emperyalizm halkın kalbinde kök salmış Nikaragua devrimini yenemeyecektir

Halk devrimini korumaya hazırdır

8 Kasım'da, Nikaragua halkı Sandinista Ulusal Kurtuluş Cephesi'nin kuruluşunun 25. yılını kutladı. Geçit töreni, son günlerde Kontralara "resmi" yardım başlatan ABD yönetimine, doğrudan askeri müdahale durumunda karşısında güçlü, kararlı bir devrim ordusunu ve halkı bulacağını gösterdi. Kutlamadan üç gün önce de, Birleşmiş Milletler Genel Kurulu, ABD'nin Kontralara yardımını illegal bulan Dünya Mahkemesi'nin 27 Haziran tarihli kararına ABD'nin uymasını isteyen bir kararı büyük çoğunlukla onayladı.

25. yıl kutlamaları, Managua'da, Sandinista hareketinin kurucusu Carlos Fonseka'nın adını alan Park'ta yapıldı. Törene birçok ülkeden çeşitli parti, kuruluş ve hareketin temsilcileri ile çok kalabalık bir halk topluluğu katıldı. Geçit töreninde kadınlı erkekli ordu birlikleri, tank ve zırhlı araçlar gösteri yaptı. Ordu birliklerinin disiplini ve silahların niteliği, Kontraların ya da ABD'nin doğrudan müdahalesi karşısında üç milyon nüfuslu Nikaragua'nın kendi çapında hazır olduğunu dosta düşmana gösterdi.

Nikaragua'lı emekçi kadınlar, halk ordusu içinde yer alıp silahlarıyla devrimi koruyorlar.

Aynı günlerde, ABD Kongresi'nin geçtiğimiz yaz onayladığı 100 milyon dolarlık yardımın ilk parçası olan 60 milyon dolar değerinde silah Kontralara akmaya başladı. Silahlar ya doğrudan, ya da Nikaragua üzerinde düşürülen silah yüklü uçaktan çıkan Amerikalı askerin açıklamasına göre, El Salvador üzerinden Honduras'ta üstlenen Kontralara ulaştırılıyor. Kontraların, Honduras-Nikaragua sınırında işgal ettikleri toprakların dışında, Honduras'a bağlı dört adayı silah deposu ve hava üssü olarak kullanacakları söyleniyor.

Kosta Rika, Honduras ve El Salvador hükümetlerinin karşı çıkması üzerine, ABD Kontra subaylarını kendi ülkesinde eğitmek zorunda kaldı. Yapılan açıklamalara göre, Kosta Rika hükümeti, Kontraların kendi ülkesinde operasyonlar düzenlemesine izin vermiyor, yakaladığını sınırdışı ediyor ve Kontraların silahlarına el koyuyor. Ülkesindeki Amerikan üslerinden kendisinden habersiz Kontralara silah taşındığı ortaya çıkınca, El Salvador hükümetinin ABD ile ilişkileri de sertleşti. Honduras'da Meclis önünde gösteri yapan halk, Kontraların ve Amerikan birliklerinin ülkelerinden defolmasını istedi.

Bir yandan bu ülkelerin halkları hükümetleri sıkıştırıyorlar. Öte yandan hükümetle birşeyler yapıyor görünmek istiyorlar ama, ekonomik olarak göbeklerinden ABD'ye bağlı olduklarından, ABD'yle ilişkileri bozacak tedbirleri almaktan kaçınıyorlar. ABD bu ülkeleri hoşnut tutmak için askeri ve ekonomik yardımlarını arttırıyor. Ama bu ülkelerdeki halkların öfkesi de birikiyor.

Bu arada, ABD'nin Nikaragua'ya karşı saldırgan politikası Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nda bir kez daha tokat yedi. ABD'nin Kontralara yardımını illegal bulan Dünya Mahkemesi'nin kararının uygulanmasını isteyen önergeye 94 ülke evet dedi. Yalnızca İsrail ve El Salvador ABD'yi destekledi. ABD'nin NATO müttefiklerinin yarısı ABD'ye karşı oy kullanırken, yarısı çekimser oy kullandı. ABD'nin yoğun propagandasına ve bazı ülkelere yaptığı ekonomik yardımlara rağmen yediği bu tokat, Nikaragua halkının davasının ne kadar haklı olduğunu, birçok emperyalist ülkenin bile bu haklılığı görmemezlikten gelemediğini gösteriyor.

Nikaragua halkı, ABD'nin silahlandırdığı Kontralara ve ABD'nin doğrudan girişebileceği bir saldırıya karşı hazırlanırken, bir yandan da devrimini ilerletiyor. Yineleyelim: ABD emperyalizmi halkın kalbinde kök salmış Nikaragua devrimini yenemeyecektir.

Sovyetler Birliği ve İngiltere terörizm konusunda

NEYİ GÖRÜŞECEKLER

Soyvetler Birliği Dışişleri Bakanı Şevardnadze yoldaş ve İngiltere Dışişleri Bakanı Geoffrey Howe Viyana'daki Avrupa Güvenliği ve İşbirliği Konferansı sırasında ikili bir toplantı yaptılar. Bu toplantıdan sonra iki ülkenin terörizm konusunda görüşmelere başlayacağı açıklandı.

Bilindiği gibi bir süre önce İngiltere, Suriye elçiliğinin İsrail havayollarına ait bir uçağa bomba koymayı planladığı gerekçesiyle Suriye ile diplomatik ilişkilerini kesti. ABD hemen, Yunanistan hariç 11 AET ülkesi ise geçtiğimiz pazartesi, İngiltere'nin tutumunu destekledi. 11 AET ülkesi İngiltere'nin önerdiği, Suriye'ye silah satışını durdurma yönündeki ve başka 3 önlemi daha kabul etti. İngiltere'nin, ABD ile işbirliği içinde Suriye'ye karşı kampanyası sürmektedir.

Sovyetler Birliği, İngiltere'nin tutumunu kınadı ve Suriye'yi destekledi. Howe'un, Şevardnadze yoldaşla yaptığı toplantıda, Suriye gündemin ana maddesi idi. Toplantının sonunda, Sovyetler Birliği, Suriye'ye desteğini sürdüreceğini açıkladı ve aynı zamanda İngiltere'nin isteği üzerine önümüzdeki ay içinde iki ülke arasında terörizm konusunda görüşmelerin başlatılmasını kabul ettiğini duyurdu.

Önümüzdeki ay başlayacak görüşmelerde nelerin konuşulacağını bilmiyoruz, ama biz terörizm konusunda yapılacak bu görüşmeler üzerine iki noktayı belirtmek istiyoruz.

Birincisi, emperyalist ülkeler çeşitli bireysel terör eylemleriyle, devrimci şiddeti bilinçli olarak aynı gösteriyorlar. Burada amaç, devrim için savaşan işçi sınıfını ve halkları silahsızlandırarak devrimleri engellemek, devrimci hareketleri karalamak, devrimci hareketlere destek veren sosyalist ülkelere ve sosyalizme saldırmaktır. Bu propaganda emperyalist ülkelerin sosyalizme saldırmada önemli bir silahı durumundadır.

Bir Sovyet yayınında şöyle deniyor:

> "Bu tez uzun zamandan beri 'yeni sağ' ideologlar tarafından teorileştirilmeye çalışılıyor. Bu da yeni ABD yönetimi tarafından devlet politikası yapılacaktı." (E. Kovalyef, I. Sedykh, *Bulgarian Connection: CIA & Co.*, Novosti Press, Moscow 1986)

Aynı yayında emperyalist ülkelerin eylemler düzenleyip, ardından da "uluslararası terör" teranesiyle sosyalizme, devrimci hareketlere kara çaldıkları söyleniyor.

Bir yandan emperyalist ülkelerin tutumunun bu olduğu söylenirken, öte yandan Sovyetler Birliği'nin, İngiltere ile aynı masada oturup terörizm konusunda ne konuşacağını doğrusu merakla bekliyoruz.

İkincisi, bireysel terörle, devrimci şiddeti aynı göstermede emperyalistler yalnız değildir. Resmilere, oportünistlere göre de "herşey, devrimcinin kendini savunması, silah kullanma, herşey terörizmdir." Resmiler, 1980 öncesi devrimci durumdaki silahlı çıkışlara "anarşizm-terörizm" diye karşı çıktılar, engelleyebildiklerini engellediler. Aralık 1985 tarihli *Atılım*'da yayınlanan Sol Birlik imzalı bir bildiride, PKK bireysel terörizmi de aşmakla suçlanırken şöyle deniyor:

> "Uluslararası işçi sınıfı hareketinin yüzyıllar boyu süren mücadelesinin biriktirdiği tarihsel deneyim böylesi yöntemlerin hiçbir politik yarar getirmediğini kanıtlamıştır. Çünkü işçi sınıfının, ulusal kurtuluş savaşı veren yurtsever güçlerin soylu amaçlar için verdiği kavga politiktir. Bu kavga her türlü baskıdan uzak, savaşsız ve sömürüsüz bir dünya kurmak amacıyla iktidarı kazanmak için yürütülen politik bir mücadeledir."

"Böylesi yöntemler" nedir? Silah kullanmak mı? "Politik mücadele" ile silah kullanmak, şiddet kullanmak çelişir mi denmek isteniyor? Kısacası oportünistler PKK eleştirisi kılıfı ardında, çeşitli kıvırtmacalarla, devrimin utkusu için zorunlu devrimci şiddeti de reddediyorlar ve böylece terörizm konusunda da burjuvazinin safında yerlerini alıyorlar. Bu durumda Sovyetler'in terörizm konusundaki görüşmeleri hangi konumdan yürüteceği de merak konusudur.

Komünistlerin tutumunu, Lenin'in şu söyledikleri belirliyor:

> "Terörizm, bireylere karşı intikam eylemlerinden oluşuyordu. Bir gurup aydının komplosuydu. Terörizm hiçbir biçimde yığınların psikolojisini yansıtmadı. Hiçbir zaman savaşkan yığın önderleri eğitme işlevi görmedi. Terörizm, ayaklanma koşullarının olmayışının, ayaklanmaya inançsızlığın sonucu ve belirtisiydi, onlarla birlikte geliyordu.
>
> "Gerilla operasyonları intikam eylemleri değil, askersel operasyonlardır. Nasıl avcı birliklerinin, ana savaş alanındaki bir durgunluk sırasında düşmanın cephe gerisine akınlar düzenlemesi, bir bireyi düelloda ya da suikastta öldürmeye benzemezse, gerilla operasyonlarının da serüvenci eylemlerle ilgisi yoktur. Her iki fraksiyonun da Sosyal Demokratların (Menşeviklerin ve komünistlerin — *İ.S.*) hareketin tüm önemli merkezlerinde çok eskiden beri kurdukları ve başlıca işçilerden oluşan dövüş birliklerinin yürüttüğü gerilla operasyonları, hiç kuşkusuz ki, kesinlikle ve doğrudan yığınların psikolojisini yansıtır. Dövüş birliklerinin gerilla operasyonları, doğrudan savaşkan yığın önderleri eğitir. Dövüş birliklerinin gerilla operasyonları bugün ayaklanmaya inançsızlıktan kaynaklanmıyor, ayaklanma olanaksız olduğu için yürütülmüyor. Tam tersine, bugün, yükselmekte olan ayaklanmanın zorunlu bir parçasıdır." (Lenin, *Toplu Yapıtlar*, Ing. basım, c.10, s.117-118)
>
> "Tüm soyut formüllerin ve doktriner reçetelerin mutlak düşmanı olan Marksizm, yürürlükteki *yığın* savaşımına dikkatli bir yaklaşımı gerektirir. Bu yığın savaşımı, hareket geliştikçe, yığınların sınıf bilinci arttıkça, ekonomik ve siyasal bunalımlar keskinleştikçe sürekli yeni ve daha çeşitli savunma ve saldırı yöntemlerine yol açar. Bu yüzden Marksizm hiçbir savaşım biçimini kesinlikle yadsımaz." (Lenin, *agy*, c.11, s.213)

İntikam eylemleri biçiminde olan ve yığınların psikolojisini yansıtmayan komplo türü terör eylemleriyle komünistlerin bir alışverişi yoktur. Bunun dışında hiçbir savaşım yöntemini, hele ki yeri ve zamanı geldiğinde devrimci şiddeti hiç reddetmezler. Bireysel terörizmi reddetmek adına devrimci şiddeti reddetmek, yalnız ve yalnız işçi sınıfı hareketine ve devrimci savaş veren halklara zarar verir.

Sayfayı hazırlayan
Ahmet Fırat

PARTİ TARİHİNDEN SAYFALAR

Bu sayımızda, TKP İstanbul Vilayet Komitesi'nin organı Kızıl İstanbul *gazetesinin 24.12.1930 tarihli 9. sayısında yer alan "İş Kanunu" yazısını yayınlıyoruz. Günümüzden 56 yıl önce işçi sınıfının sorunlarını, istemlerini, burjuvazinin gerici konumunu ve nefessizliğini sergilemesiyle ilginç bir belgedir. Resmilerin 56 yıl sonra burjuvaziye yeni nefes atfetmeleri tarihe bile ters düşüyor!*

İŞ KANUNU

"Sermayedar cemiyetinde soyulanların soyuculardan medet ummaları, iyilik beklemeleri mümkün değildir. Emekçi kütleleri, içinde yüzdükleri derin sefaletten, ancak hakimiyeti bizzat aldıkları, kendi sınıfî hakimiyetlerini kurdukları zaman kurtulabilirler."

İş kanununun önümüzdeki aylar içinde çıkarılacağı rivayetleri tekrar canlanmağa başladı. Son bazı hazırlıkların yapılmakta olduğu ifşaa edilmektedir.

Sermayedarlığın hâkim bulunduğu bir cemiyette de amele için az çoz bazı hukuk tanıyan bu gibi kanunlar, patronlar tarafından kendiliğinden ve istekle, amele sınıfının taleplerini tamamen tatmin edecek bir tarzda çıkmaz. Türkiye'den çok evvel, kapitalist (sermayedar) inkişafını yapmış memleketlerde, bu gibi kanunlar, amele sınıfı tarafından uzun, çetin ve kanlı mücadeleler neticesinde, cebren kabul ettirilmiştir. Bu memleketlerin amelesi sonraları da, her fırsattan istifade ederek, bu kanunları ve bunlarla temin edilen hakları kaldırmak ve baltalamak için, burjuvazinin sık sık tekrar ettiği teşebbüslere karşı koymak için, şiddetli mücadelelere girişmek mecburiyetinde kalmıştır.

Bizde de iş kanunları bu gibi mücadeleler neticesinde çıkarılmıştır. Yoksa bu, burjuvazinin (yani patronlar sınıfının) lutufkaarlığı, amele sınıfına karşı olan muhabbeti ve cemilekârlığı neticesinde değildir. Şimdi siyasî hâkimiyeti elinde bulunduran burjuvazinin henüz iktidar mevkiine geçmediği zamanlardan, sultanların hâkim bulundukları zamanlardan beri devam eden ve günden güne inkişaf eyleyen, millî mücadeleden sonra vüs'at ve şiddet kespeden mücadelenin, sınıf mücadelesinin tazyiki altında ortaya çıkmıştır.

Filhakika grev kanunu, meşrutiyetin ilk senelerinde şimendifer amelesinin mücadeleleri neticesi olduğu gibi, Anadolu harbi sıralarında millî burjuvazinin imalâtı harbiye ve Zonguldak kömür mıntakası amelesi için çıkardığı nizam ve kanunlar, anti-emperyalist ve burjuva demokratik mücadelenin, amele-köylü hakimiyetine müntehi olması teşdit ve tehlikesinin tazyiki altında çıkarılmışlardır. Millî mücadelenin burjuvazinin zaferile nihayetlenmesini müteakip, amele sınıfının Türk burjuvazisine karşı, komünist fırkasının rehberliği altında, giriştiği bir sıra mücadelelerin ve kütlenin aşağıdan gelen kuvvetli tazyikinin tesiri altında, şimdiki iş kanunu ortaya çıkmıştır.

Türk burjuvazisi, yedi seneden beri, amele sınıfını oyaladı. İş kanununu yedi senedir vekâletlerde, encümenlerde, komisyonlarda v.s. sürükledi durdu. İş kanununu doğmadan gömmek için cevrilen manevralar emekçi kütlelerin tazyiki karşısında akamete mahkûmdu. Komünist fırkasının senelerden beri iş kanununun çıkarılması hususunda ortaya attığı şiar tekmil amele sınıfının malı olmuştur. Türk burjuvazisi, emekçi kütlelerin bilhassa son aylarda büyüyen ve ötede beride açık mücadelelere inkılâp eyleyen ademi memnunisi ve sollaşması karşısında artık mukavemet edemez. İşte aşağıdan gelen ve sınıf mücadelesine dayanan bu kuvvetli tazyik iş kanununu kabul ve ilâana burjuvaziyi mecbur etmektedir. Amele sınıfı ve onunla birlikte emekçi kütleleri bu misallerde hakların yalnız ve münhasıran mücadele, burjuvazi ile amansız bir çarpışma ile alınabileceğini bir defa daha öğrenmiş ve tecrübesile anlamış oluyor.

Sermayedarlık çerçevesi içinde, emekçi kütlelerin sefaletten kurtulabilmelerine ne imkân ve ne de ihtimal vardır. İnsanın insan, amelenin ve çalışan fakir halk kütlelerinin patronlar ve tekmil zenginler tarafından insafsızca soyulması esası üzerine kurulmuş olan sermayedar cemiyetinde, soyulanların soyuculardan medet ummaları, iyilik beklemeleri mümkün değildir. Emekçi kütlelerini alâkadar eden kanun ve nizamların, çıkarılsa bile, hakikaten emekçi kütlelerin menfaatlarına tamamen uygun olmasına intizar vahi, boş ve asla tahakkuk etmiyecek bir hayaldır. Emekçi kütleleri, içinde yüzdükleri derin ve hudutsuz sefaletten, ancak hâkimiyeti bizzat aldıkları, kendi sınıfî hakimiyetlerini kurdukları zaman kurtulabilirler.

Fakat bu hakikat, amele sınıfının maddî vaziyetini bir dereceye kadar islaha ve kurtuluşu mücadelesini teshile hadim bazı şeraitin, sermayedar içtimaî nîzamı dahilinde, temin edilmesi için mücadele edilmemesi manasını tazammun etmez. Amele sınıfını teşkilâtlı bir hale getirmeğe, burjuvazi karşısına toplu bir kütle halinde çıkmasına ve nihayet sınıfî menfaatlarını müdafaaya ve tahakkuk ettirmeğe hadim bir nevi teşkilâtları serbestçe tesis edebilmesi ve sınıf mücadelesinin serbestçe inkişafına engel olan hail ve manialarıın kaldırılması için yılmaz bir mücadele yalnız lâzım değil, aynî zamanda bir zarurettir.

Türk burjuvazisi, inkılâpçı amele hareketinin inkişafına ve amele sınıfının siyasî bir kuvvet halinde toplanmasına mani olmağı vazifelerinin en esaslısı tellâki etmektedir. İnkılâpçı amelenin ve rehberlerinin, inkilâpçı amele teşkilâtlarının ve komünist fırkası ile azasının maruz kaldıkları sıkı takip ve tethiş bu ana siyasetin icabatıdır. Türk burjuvazisinin inkılâpçı amele hareketini boğmak ve amele sınıfını, onunla birlikte Türkiye'nin tekmil emekçi kütlelerini kayıtsız, şartsız istismara tâbi tutmak hususundaki gayretleri, bütün tazyik ve tethiş seraitine rağmen, tam bir muvaffakiyete mazhar olamamıştır. Bu sebepledir ki Türk burjuvazisi, önüne geçemediği amele hareketini, kendi sınıfî menfaatlarını izrar ve ihlâl etmiyecek tehlikesiz bir hale sokmak ve bu hareketi, gemlerini kendi elinde tutacak vechile, idaresi altında geçirmek hususunda büyük bir gayret ve say sarfetmektedir. Geniş emekçi kütlelerin devamlı ve durmadan artan tazyiki altında, Türk burjuvazsinin kabulüne mecbur olduğu iş kanunu, işte bu maksadın tahakkukunu temine hadim bir vasıta olarak ortaya çıkarılacaktır:

İş kanununun, sınıf mücadelesinde amele sınıfına hizmet eder bir kanundan ziyade, burjuvazinin elinde, amele aleyhinde sallanacak, iki tarafı keskin bir kılıç haline gelebilmesi için, tek şey esirgenmiş değildir. Bu kanun her şeyden evvel amele sınıfını, yegâne kurtuluş yolu olan sınıf mücadelesi yolundan uzaklaştırarak, burjuvazinin kuyruğuna takmağı temin ve tahakkuk ettirmeğe yarar bir vasıta olarak hazırlanmıştır. Amele sınıfı ile patronlar arasında *ahenk ve vifak* kurmağı (patronun istediği gibi soymasını ve amelenin asla ses çıkarmamasını demektir) Türk burjuvazisi bu kanunun esası ve ruhu yapmıştır. Meclis reisinin aylarca evvel açıkça ilân ettiği gibi, bu esasların projede asla ihmal edilmediği görülmektedir.

Filhakika kanun projesinde asgari iş günü 9 saat olarak gösterilmiştir. Yükü — bugün devlet fabrikalarında olduğu gibi — tamamen ameleye, fakat menfaat ve faydesi bir avuç büyük memur ve imtiyazlılara munhasır olmak üzre yardım ve hasta kasaları tesisi tasavvur olunmaktadır. Teşekküllerin ne idare ve ne de kontrollarında amelenin her hangi bir hakkı olmıyacağını söylemeğe hacet yoktur. Kanunun tatbikini kontrol hususu munhasıran hükümet memurlarına bırakılmaktadır. v.s.

Filhakika bu kanunun amele sınıfı için bir esaret kanunu olarak çıkacağını anlamak için, Türk burjuvazisinin ve hükümetinin şimdiye kadar takip ettiği ve elân takip etmekte devam ettiği amele siyasetine bakmak kâfidir. Yedi seneden beri burjuvazinin en keskin zekâları vekâletlerde, encümenlerde, komisyonlarda bunun için çalışdılar. Şimdi de ticaret ve sanayi odaları, sanayi teşkilâtları ve belli başlı fabrikatörler son retuşları yapmakta, burjuvazinin işine gelemiyen pürüzler kalmış ise, bunları da kaldırmakla meşguldürler. Bu suretle burjuvazi, iş kanunu çıkarmakla, bir taraftan ameleyi bir müddet için yatıştırmak, avutmak imkânını kazanmağı umuyor. Diğer taraftan sermaye terakümünü ziman altına almış oluyor.

Türkiye'de istiklâl müesseselerinin çoğu 30'dan az amele çalıştırır. Türkiye amelesinin büyük ekseriyeti bu gibi küçük darüssunaalarda çalışır. Halbuki iş kanunu, bir maddeye göre, yalnız otuzdan fazla amele çalıştıran müesseselerde çalışanlar hakkında tatbik edilecektir. Bu suretle burjuvazi, ameleye kanun çıkarıyorum derken, kurnaz bir elçabukluğu ve göz boyacılığı ile, amelenin kahır ekseriyetini, şimdiye kadar olduğu gibi, her türlü hukuktan mahrum ve patronların kayıtsız, şartsız istismarına tâbi bırakmaktadır.

Böyle bir iş kanunu amele sınıfının talep ve ihtiyaçlarına cevap vermekten çok uzaktır. Türkiye amele sınıfı bunun amelenin lehine esaslara istinat etmesini talep eder. Bu kanun, komünist fırkasının faaliyet programında tesbit edilen esaslara istinat etmelidir. Türkiye amele sınıfı, bunları istihsal için, komünist fırkasının rehberliği altında mücadeleden bir an fariğ olmayacaktır. Amele sınıfı şunları talep etmektedir:

a/ Fabrika ve darüssınaa şuralarının, sendikaların, içtimaların, millî sendika federasyonlarının, umumî bir federasyonlar birliğinin, inkılâpçı fırkaların amele sınıfının menfaatlarını müdafaaya yarar bir nevi inkılâpçı teşkilâtların tam bir serbestisi, sendika ve darüssınaa komitelerinin patron yanında ameleyi temsil etmek haklarının ve kollektif mukavele aktetmek salâhiyetlerinin tanınması, millî amele teşkilâtlarının beynelmilel amele teşkilâtlarına girebilme haklarının tanınması;

b/ Amele ve köylüler için matbuat, içtima, nümayiş ve grev serbestisi

c/ 8 saatlık iş günü / madenlerde 6 saat /, 42 saatlık iş haftası, münzam iş ve gece işi için çift yevmiye, ücretli hafta tatili, senede dört haftalık ücretli izin;

ç/ Sıhhî iş şeraiti, kadın ve çocuk işinin himayesi, 18 yaşından aşağı gençler için gece işinin menni, müsavi iş için müsavi gündelik, 14 yaşından küçük çocuklar için iş memnuiyeti;

d/ İhtiyatî tedbirler, hastalık ve kazalara karşı teminat, iş kurbanlarına tazminat / içtimaî sigorta, hasta kasaları, gündeliklerden kesilmeksizin tekaüdiye v.s! /, işsizlere devlet yardımı, küçük çocuklar için iş memnuiyeti;

e/ Fabrika ve maden ocaklarına yakın yerlerde hıfzısıhaya uygun amele evlerinin yapılması, millileştirilmiş müesseselerde (şimendifer, tütün inhisarı vs.) amele ve küçük memurların devlet-patron kapitalistine karşı haklarını müdafaaya yarar — grev yapmak hakkı da dahil olduğu halde — her nevi vesaitin serbestisinin temini.

İş kanunundan tekmil gündelikle çalışan emekçilerin sıyanen istifadesi.

Haşim

Amele açlıktan inliyor. İşsizlik emekçilerin belini büküyor. Küçük esnaf ve fakir halk yoksul! Patronlar "tasarruf" diyorlar. Demek ki canımızı da almak istiyorlar!

Amele yoldaşlar! Bu azraillere, gündelikleri çoğaltmak için mücadeleye girişmekle cevap veriniz!

1977'de Maden-İş'in MESS grevleri sırasında fabrika duvarına boyanmış olan dayanışma panosu.

NETAŞ'ta 3150 işçinin grevi başladı, Pirelli ve MESS grevleri sırada

Çarklar durdu elimizde...

İşçiler önünde durulmaz bir militanlıkla öne atılmaya başladılar. Geçtiğimiz haftalarda irili ufaklı çok sayıda eylem yapıldı. 18 Kasım'da NETAŞ işçileri greve çıktılar ve 12 Eylül sonrasının ilk büyük grevini başlatmış oldular. Pirelli de yakında greve çıkacak. Yemek boykotları yapıldı. Ayrıca MESS'e bağlı 117 iş yerinde 30 bin işçi de greve hazırlanıyor.

NETAŞ grevi

Telefon malzemesi ve santralları üreten NETAŞ'ın Ümraniye'deki ana üretim fabrikasında, Ankara ve İzmir montaj tesislerinde çalışan 3 bin 150 işçi 18 Kasım'da greve çıktılar.

Otomobil-İş ile işveren arasındaki toplu sözleşme görüşmelerinde hem ücret artış oranında, hem de başka konularda anlaşma sağlanamadı. İşveren yüzde 29-30 kadar bir ücret artışı önerirken, Otomobil-İş en az yüzde 50 dedi. Ayrıca sosyal haklarda ve en önemlisi, iş güvencesi için sendikanın önerdiği disiplin kurulu uygulaması gibi konularda da uyuşmazlık oldu.

NETAŞ grevi büyük önem taşıyor. 12 Eylül'den beri ilk kez böyle önemli bir işkolunda, 3 bin gibi çok sayıda işçi çalıştıran bir işyerinde grev oluyor. Grevleri grevimizdir. NETAŞ işçilerine savaşımlarında başarılar dileriz.

MESS'e yemek boykotu

MESS'e bağlı işyerlerinin yoğunlaştığı İstanbul-İzmit kuşağında, MESS'e karşı ilk adımlar atıldı. İlk adımda yaygın yemek boykotları yapıldı ve yer yer servis arabalarına binilmedi, fazla mesaiye kalınmadı.

Otomobil-İş ile MESS arasında, 117 işyerinde çalışan 30 bin işçiyi ilgilendiren toplu sözleşme görüşmeleri, MESS ilkelerinin dayatılması, işçilerin haklı isteklerinin kabul edilmemesi gibi nedenlerden uyuşmazlık aşamasına girdi. Bunun üzerine, çoğunluğu İstanbul-İzmit çevresinde bulunan işyerlerinde, ülke çapında çeşitli biçimlerde protestolar yapıldı. Yemekler boykot edildi.

Bu eylemden sonra İzmit ve Gebze'de Otomobil-İş'den 26, sendikacı gözaltına alındı, İstanbul'da ise bazı sendikacıların ifadeleri alındı. 26 sendikacı arasında, sendikanın İzmit ve Gebze şube başkanları, bazı yönetim kurulu üyeleri ile çok sayıda işyeri baştemsilcisi vardı. Bunlardan 5'i Sendikalar Yasası'nın 72. maddesi öne sürülerek tutuklandılar. Sendikanın bir üst mahkemeye başvurusu üzerine de tutuksuz yargılanmaları sağlandı.

İşçiler sendikacıların tutuklanmasını protesto için de yemek boykotu yaptılar. Gözaltına alınma uygulamaları yasa dışı olduğu için sendika savcılığa suç duyurusunda bulundu. Türkiye'de çeşitli yerlere ve ILO'ya telgraflar çekerek durumu protesto etti. Otomobil-İş başkanı İlhan Dalkılıç, bu olayın işçilerden korkuyu yansıttığını, ayrıca yemek yememenin suç sayıldığının 23 yıllık sendikal çalışmasında ilk kez duyduğunu açıkladı.

SEKA'ya yemek boykotu

İzmit SEKA'da çalışan 2 bini aşkın işçi de 6-10 Kasım arasında 4 gün yemek boykotu yaptılar. SEKA işçileri toplu sözleşme görüşmelerinin 12 Ağustos'tan beri sürüncemede kalmasını ve yüzde 24'lük ücret artışı önerilmesini protesto ettiler.

Yemek boykotu, SEKA'nın 50. kuruluş yıldönümü nedeniyle işverenle birlikte yenecek "kutlama" yemeğini boykotla başladı. Yemek işçi yemekhanesinde(!) yenecekti, ama işçiler gelmediler. Bunun üzerine müdür, aralarında Türk-İş'e bağlı Selüloz-İş sendikasının yöneticilerinin de bulunduğu "konukları" yemek yemek üzere sosyal tesislere götürmek zorunda kaldı.

Bundan önce yemekhane önünde toplanan işçiler yıllardır 4 kap yemeği birarada görmediklerini, toplu sözleşmenin süründürülmesini protesto ettiklerini söylediler. "Her gün açız, bir gün daha aç kalmışız ne olacak" dediler. Gerçekten de bugün Türkiye'de kavgaya atılan işçilerin, zincirlerinden ve onların bir sonucu olarak açlıklarından başka kaybedecek hiçbir şeyleri yoktur, kazanacakları ise koca bir dünya vardır.

SEKA'da Selüloz-İş Sendikası yöneticileri, hem işçilerin yanında yaptıkları konuşmalarda, hem de basına yaptıkları açıklamalarda, eylemin kendiliğinden olduğunu vurguladılar. Bu gerçekten böyleyse, o zaman bu eylem, bir başka işkolunda, bir başka sendikanın yaptığı eylemin nasıl etkili olduğunu, işçiler arasında dayanışma duygusunun gücünü, Türk-İş tabanının da militanlığını ve sendikal birlik için ne kadar elverişli bir ortam bulunduğunu vb. gösteriyor.

Yapılan ve yapılacak öteki eylemler

Yukarıdaki eylemlerle aynı sıralarda, Gebze'de İrfan Çelik döküm fabrikasında çalışan 17 işçi de işverenlerin işçilere "servis aracı" diye kamyon tahsis etmesini protesto ederek işbaşı yapmadılar.

Öte yandan İzmit'te 700 işçinin çalıştığı Pirelli'de de grev yaklaşıyor. Bağımsız Laspetkim-İş ile işveren sendikası KİPLAS arasında ağustostan beri sürdürülen toplu sözleşme görüşmeleri 12 Eylül'de kesilmişti. Arabulucu da uyuşmazlığı gideremediği için sıra greve geldi. Sendika yaptığı bir açıklamayla, ancak 5 maddenin görüşülebilmiş olduğunu, KİPLAS'ın yalnızca yüzde 28'lik bir ücret artışı önerdiğini, dişe dokunur hiçbir konuda uzlaşma sağlanamadığını belirtti.

Kısacası, işçi sınıfımız yine eyleme çıktı. Sınıf savaşı yükseliyor. Yüksek sınıf savaşının sesleri daha şimdiden hoş geliyor!

S. Günbudak

Türk-İş çoktan değişmiştir, daha da çok değişecektir

Kim demiş değişiklik yok diye

Türk-İş'e bağlı sendikaların kongreleri sürüyor. Bölücü planlara destek vermek isteyenler, kongrelerde pek fazla değişiklik olmuyor izlenimi yaratarak "Türk-İş değişmez" fikrini yerleştirmeye çalışıyorlar.

Bir kez Türk-İş çoktan değişmiştir, eski Türk-İş gitmiş yerine yenisi gelmiştir. Türk-İş'in, daha köklü değişim geçirmesi gereken çok yönü vardır .Ama bugüne dek yaşadığı süreç Türk-İş'in hızla değiştiğini ve değişebildiğini kanıtlamıştır. Değişkenlik. İşte şimdilik yeni Türk-İş'in ana özelliği budur! Bu da büyük bir değişikliktir.

Değişme kavramını yalnızca "kongrelerde eski yönetimden kim kaldı, kim gitti" ile özdeş tutmak son derece yanlıştır. Kongrelerde yönetimi değiştirmeyen sendikalarda bile hava hepten değişmiştir. Kaldı ki, kongrelerde gerçekleşen yönetim ve delege değişiklikleri de hiç küçümsenir gibi değildir.

Örneğin Demiryol-İş'in ekim başında yapılan kongresinde yönetim değişmemiştir ama seçilen eski yöneticilerin her birinin aldığı oydan çok boş oy çıkmıştır. Bu değişiklik değil midir?

Son sıralarda Basisen, Tes-İş, Şeker-İş, Ağaç-İş, Bass, Hava-İş, Türk Harb-İş, Likat-İş ve Çimse-İş'in kongreleri yapılmıştır. Bunlardan Tes-İş kongresinde, sendikanın 15 yıldır başkanlığını yapan ve Türk-İş'in de Teşkilatlandırma Sekreteri olan Orhan Erçelik seçimleri kaybetmiştir. Şeker-İş kongresi şaşılacak kadar çekişmeli geçerken, BASS kongresinde eski başkan Kahyaoğlu yönetim kuruluna zor girmiş, en çok oyu ise genel sekreter almıştır. Sağcılığıyla bilinen Likat-İş'in kongresinde, hiç beklenmedik bir biçimde 3 sosyal demokrat seçilmiştir. Çimse-İş kongresinde ise azılı gerici Mustafa Ulu elenmiştir. Bunlar değişiklik değil mi?

Son kongrelerden Türk Harb-İş'inkine biraz daha yakından bakalım.

13-15 Kasım tarihlerinde toplanan Harb-İş Kongresi'nde İnönü, Cindoruk ve Selvi de konuştular. Kongrede Kenan Durukan yeniden genel başkan seçildi ve ayrıca Türk-İş kongresine gönderilecek 16 delegenin seçimleri yapıldı.

Kongrenin en ilginç olayı Cindoruk'un dedikleridir:

"Sorunlar bu anayasadan kaynaklanmaktadır. Şimdi bu anayasadan yakınıyoruz. Peki anayasa oylamasında niye böyle demedik? Eğer o zaman 1.5 milyon Türk işçisi eşleriyle beraber bu anayasaya 'hayır' deselerdi durum böyle olmazdı. O nedenle bazı kimselerin şimdi bu anayasadan yakınmaya hakları yoktur. Eğer Türk milleti bu anayasaya zamanında hayır deseydi tüm bunlar olmazdı."

Cumhuriyet gazetesinin yazdığına göre Cindoruk, demokrasiyi sağlam temellere oturtmak amacıyla parti farkı diye gösterilen şeylerin aşılması gerektiğini ve ortak bir çerçeve oluşturulması gerektiğini bildirerek,"ortak bir hedef bulmalıyız" diye konuştu.

Şuraya bakın. İşçiler anayasaya oy verdiler(!) diye anayasadan yakınma hakkını kaybediyorlarmış! Böyle diyerek Cindoruk kendisinin ve partisinin anayasada dişe dokunur bir değişiklikten korktuğunu, bunu önlemek istediğini sergiliyor. Ondan sonra da demokrasiyi sağlam(!) temellere oturtmak için ortak(!) hedef bulmalıyız diyor! Yok ki, nereden bulacağız?

Ortak hedefin olmadığı, olamayacağı bir yana, burjuva siyasetçilerinin işçilerin ayağına gelip de "ortak" hedef diye onlara yalvarmaları da Türk-İş içinde vurgulanması gereken önemli bir değişiklik değil midir?